

Geologic

44-203 Rybnik, Strzelecka 78

tel: 502773557

email: geologic1@wp.pl

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO MPZP DLA CZĘŚCI MIASTA RYBNIKA OBEJMUJĄCEJ OBSZAR W REJONIE ULICY OSKARA KOLBERGA (MPZP 67)

Zlecniodawca: Urząd Miasta Rybnik
ul. B. Chrobrego 2
44-200 Rybnik

Autor: mgr Tomasz Miłowski

Data wykonania: 5 stycznia 2023 r., 10 marca 2023 r., 11 kwietnia 2023 r.

SPIS TREŚCI

1.	WPROWADZENIE	4
1.1	CEL, ZAKRES PRACY, POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI	4
1.2	METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	6
1.3	CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBŁU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU	6
1.4	USTALENIA I GŁÓWNE CELE PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	7
2.	CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA.....	10
2.1	POŁOŻENIE FIZYCZNO-GEOGRAFICZNE	10
2.2	BUDOWA GEOLOGICZNA.....	10
2.3	WODY POWIERZCHNIOWE	13
2.4	WODY PODZIEMNE	15
2.5	KLIMAT	16
2.6	POWIERZCHNIA ZIEMI.....	17
2.6.1	UKSZTAŁTOWANIE TERENU, ZAGROŻENIE OSUWISKOWE	17
2.6.2	GLEBY.....	18
2.7	ZASOBY NATURALNE	18
2.8	PRZYRODA OŻYWIONA	25
2.9	OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIETNIA 2004 R. ORAZ KORYTARZE EKOLOGICZNE	27
2.10	KRAJOBRAZ	30
2.11	ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH	32
3.	OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN STANU ŚRODOWISKA PRZY BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PLANU	32
4.	ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY	33
5.	SKUTKI DLA ŚRODOWISKA WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI USTALEŃ PLANU	34
5.1	WPŁYW NA WODY POWIERZCHNIOWE	34
5.2	WPŁYW NA WODY PODZIEMNE	34
5.3	WPŁYW NA KLIMAT.....	34
5.4	POWIERZCHNIA ZIEMI.....	35
5.4.1	WPŁYW NA UKSZTAŁTOWANIE TERENU	35
5.4.2	WPŁYW NA GLEBY	35
5.5	WPŁYW NA ZASOBY NATURALNE	35
5.6	WPŁYW NA PRZYRODĘ OŻYWIONĄ	36
5.7	WPŁYW NA OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIETNIA 2004 r. ORAZ NA KORYTARZE EKOLOGICZNE	36
5.8	WPŁYW NA KRAJOBRAZ	37
5.9	WPŁYW NA ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH	38
5.10	WPŁYW NA WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	38
5.10.1	JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	38
5.10.2	KLIMAT AKUSTYCZNY	39
5.10.3	POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	40
5.10.4	GOSPODARKA ODPADAMI	40
5.10.5	ZAGROŻENIE POWODZIOWE	41
5.10.6	ZAGROŻENIE OSUWISKOWE	41
6.	PRZEWIDYWANE MOŻLIWOŚCI TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO.....	41
7.	ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJE PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO.....	41
8.	MOŻLIWOŚCI ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DLA OBSZARU NATURA 2000.....	43
9.	PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO PLANU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA.....	43
10.	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	44
11.	LITERATURA.....	51

Spis map

Mapa nr 1 Wskazanie terenów z możliwością urbanizacji – skala 1:6000

Oświadczanie zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. f ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 ze zm.).

Oświadczam, że ja, Tomasz Miłowski spełniam wymagania o których mowa w art. 74a ust. 2 pkt 1 i 2 ww. ustawy: w 2003 r. ukończyłem studia wyższe z dziedziny geologii oraz w 2011 r. studia podyplomowe z zakresu prawnych problemów górnictwa i ochrony środowiska. W latach 2005 – 2023 wykonałem lub brałem udział w wykonaniu kilkuset prognoz oddziaływania na środowisko, raportów oddziaływania na środowisko oraz innych opracowań dotyczących ochrony środowiska. Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

 Geologic
Tomasz Miłowski
44-203 Rybnik, ul. Strzelecka 78
tel. 502 773 557 e-mail: geologic1@wp.pl
NIP 642-283-41-91, REGON 241759860
Tomasz Miłowski

1. WPROWADZENIE

1.1 CEL, ZAKRES PRACY, POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Rybnik dla terenu położonego w rejonie ul. O. Kolberga. Prognoza została wykonana na zlecenie Urzędu Miasta w Rybniku.

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wynika z przepisu art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. O udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 ze zm.).

Podstawowym celem prognozy jest wykazanie, jak określone w planie kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy wpłyną na środowisko i czy, a jeśli tak to w jakim stopniu spowodują powstanie oddziaływań o charakterze znaczącym. Ze względu na dużą złożoność zjawisk przyrodniczych, ograniczony zakres rozpoznania środowiska oraz ogólny charakter dokumentów planistycznych, ocena potencjalnych przekształceń środowiska wynikających z projektowanego przeznaczenia terenu ma formę prognozy. Prognoza nie jest dokumentem rozstrzygającym o słuszności realizacji zamierzeń inwestycyjnych przewidzianych nowymi ustaleniami planu, a jedynie przedstawia prawdopodobne skutki jakie niesie za sobą realizacja ustaleń planu na poszczególne komponenty środowiska w ich wzajemnym powiązaniu, w szczególności na ekosystemy, krajobraz, a także na ludzi, dobra materialne oraz dobra kultury.

Niniejsza prognoza została sporządzona w oparciu o wymogi wynikające z przepisu art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 ze zm.).

Zgodnie z wyżej wymienionym artykułem sporządzana prognoza:

a) zawiera

- ustalenia i główne cele projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu miasta Rybnik oraz jego powiązania z innymi dokumentami,
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- informacje na temat przewidywanych możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko,
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego planu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,

b) określa, analizuje i ocenia

- istniejący stan środowiska,
- potencjalne zmiany stanu środowiska przy braku realizacji postanowień projektowanego dokumentu,

- przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko przy realizacji postanowień projektowanego dokumentu,
- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu,
- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby w jakich te cele zostały uwzględnione,

c) przedstawia

- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko,
- możliwości rozwiązań alternatywnych w odniesieniu do obszaru Natura 2000.

Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu miasta Rybnik powiązany jest z następującymi dokumentami:

- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego z 2016 r. przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego Nr V/26/2/2016 z dnia 29 sierpnia 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. z dnia 13 września 2016 r., poz. 4619);
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Rybnika przyjętego Uchwałą Nr 370/XXIII/2016 Rady Miasta Rybnika z dnia 30 czerwca 2016 r. ze zm.;

Obowiązujący na analizowanych terenach miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego:

- Uchwała Nr 706/XLVI/2014 Rady Miasta Rybnika z dnia 28 maja 2014 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Rybnika dla określonych terenów, w obszarze na wschód od ulicy Wodzisławskiej do ulicy Mikołowskiej MPZP 20,
- Uchwała Nr 839/LI/2018 Rady Miasta Rybnika z dnia 11 października 2018 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miasta Rybnika obejmującej obszar dzielnicy Chwałowice (MPZP 36)
- Uchwała Nr 58/V/2019 Rady Miasta Rybnika z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miasta Rybnika obejmującej jedenaście obszarów w rejonie ulic Sławików, Ignacego Daszyńskiego, Władysława Webera, Lipowej, Gliwickiej, ks. Jana Pojdy, Wodzisławskiej, Stawowej, Niedobczyckiej, Oskara Kolberga i Samotnej (MPZP 51-1)
- Uchwała NR 645/XXXIX/2021 Rady Miasta Rybnika z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania

przestrzennego dla części miasta Rybnika obejmującej obszar w rejonie ulicy Kolberga (MPZP 34-1)

- Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe sporządzone na potrzeby projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Rybnik, Biuro Rozwoju Regionu Spółka z o.o., Katowice, 2014 r.;
- Opracowanie ekofizjograficzne problemowe do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miasta Rybnika obejmującej obszar w rejonie ulicy Kolberga (mpzp 67), Geologic Tomasz Miłowski, Rybnik, listopad 2022 r.,

1.2 METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

W celu sporządzenia prognozy przeprowadzono następujące prace:

- zaznajomiono się z projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, w tym z wnioskami do planu,
- zaznajomiono się z danymi fizjograficznymi oraz innymi dostępnymi opracowaniami sozologicznymi obejmującymi obszar objęty prognozą,
- dokonano oceny projektu MPZP w odniesieniu do obowiązujących aktów prawnych, w tym przepisów gminnych,
- przeprowadzono wizję obszaru objętego prognozą w miesiącach lipiec – październik 2022 r.,
- dokonano analizy czynników potencjalnie mogących przynieść negatywne skutki dla środowiska.

1.3 CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU

W projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu miasta Rybnik powinny zostać uwzględnione priorytety w zakresie ochrony środowiska wynikające z dokumentów ustanowionych na szczeblu rządowym, samorządowym, porozumień międzynarodowych oraz projektów dokumentów i dyrektyw Unii Europejskiej.

Podstawą formułowania ustaleń projektu planu była zasada zrównoważonego rozwoju, która zakłada m.in. ochronę i racjonalne kształtowanie cennych zasobów środowiska przyrodniczego poprzez kształtowanie struktur przestrzennych nie naruszających jego walorów oraz umożliwiających aktywną ochronę jego wartości prowadzących do realizacji ekorozwoju.

1.4 USTALENIA I GŁÓWNE CELE PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Projekt planu obejmuje obszar w rejonie ul. O. Kolberga i procedowany jest na podstawie uchwały Nr 813/XLVIII/2022 Rady Miasta Rybnika z dnia 24 lutego 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miasta Rybnika obejmującej obszar w rejonie ulicy Kolberga (MPZP 67). Celem sporządzenia projektu planu było:

- 1) sporządzenie planu dla fragmentu terenu górniczego;
- 2) wskazanie obszarów, dla których wyznacza się filary ochronne w złożach węgla kamiennego i metanu pokładów węgla;
- 3) umożliwienie lokalizowania nowoczesnego centrum gospodarowania odpadami, w ramach którego planowane jest powstanie sortowni, instalacji komunalnej, instalacji do przetwarzania odpadów biodegradowalnych, wielkogabarytowych i budowlanych (główną inwestycją ma być budowa instalacji termicznego przekształcania odpadów, która w sposób ekologiczny i bezpieczny dla środowiska zagospodaruje odpady, co w efekcie zapewni produkcję energii cieplnej, energii elektrycznej i wodoru).

Istotna była także integracja czterech obowiązujących tu mpzp w jeden spójny plan zgodny z obowiązującymi przepisami. Zwłaszcza mpzp z 2014 r. odbiega już dość znacznie od obecnego stanu prawnego, zwłaszcza, że jego wykonanie rozpoczęło się jeszcze w 2009 r., a na skutek przeróżnych problemów proceduralnych wydłużyło się do roku 2014 r. W projekcie planu z grudnia 2021 r. ustalono następujące przeznaczenia terenu:

- MNW – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wolnostojącej,
- P-IO – teren produkcji lub gospodarowania odpadami,
- KDR – teren drogi głównej ruchu przyspieszonego,
- KDL – teren drogi lokalnej,
- KDD – teren drogi dojazdowej,
- KR – tereny komunikacji drogowej wewnętrznej,
- IO – tereny gospodarowania odpadami,
- RN – teren rolnictwa z zakazem zabudowy,
- WS – teren wód powierzchniowych śródlądowych,
- L – tereny lasów,
- ZN – tereny zieleni naturalnej;

Zaproponowane w projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego przeznaczenia terenu opierają się na ustaleniach obowiązujących mpzp, nie wskazano tu nowych kierunków zagospodarowania. Zasięgi poszczególnych przeznaczeń nie zmieniają się więc w stosunku do obowiązujących mpzp, natomiast nazewnictwo poszczególnych terenów dostosowano do obowiązującego obecnie rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 17 grudnia 2021 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu

miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Do nowych potrzeb rozwoju składowiska odpadów dostosowano również poszczególne wskaźniki urbanistyczne.

Ponieważ w podłożu analizowanego terenu występują eksploatowane złoża węgla kamiennego dla potrzeb niniejszego planu sporządzono na podstawie art. 104 ustawy prawo geologiczne i górnicze opracowanie ekofizjograficzne problemowe, gdzie wskazano obszary dla których wyznacza się filar ochronny. Są to tereny P-IO produkcji lub gospodarowania odpadami, IO gospodarowania odpadami i KDR dróg głównych ruchu przyspieszonego, istnieje bowiem uzasadniona obawa, że na skutek eksploatacji istniejące tu lub planowane inwestycje mogłyby ulec dewastacji na skutek podziemnej eksploatacji węgla kamiennego. Jednak po etapie opiniowania wycofano się z tych zapisów, bowiem Okręgowy Urząd Górniczy oraz Polska Grupa Górnicza kwestionowały zasadność wprowadzania takich zapisów).

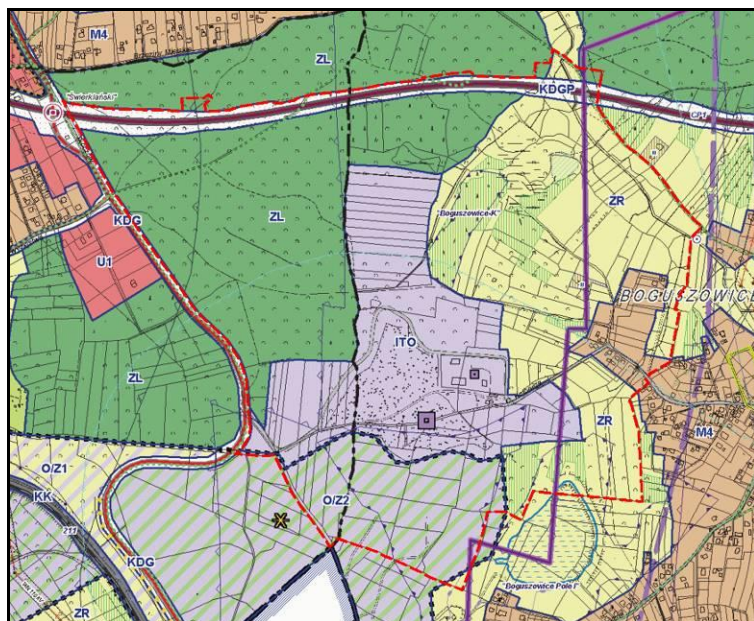
W projekcie planu wskazano przeznaczenia terenu na których realizacja inwestycji może powodować znaczące oddziaływania na środowisko: na terenie IO składowisko odpadów, zakład unieszkodliwiania odpadów, spalarnię odpadów, unieszkodliwianie odpadów wydobywczych, punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych, instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych, a na terenie P – IO wszystkie wymienione powyżej oraz dodatkowo różnego rodzaju obiekty przemysłowe. Te przeznaczenia były już wskazane w obowiązującym mpzp, jednocześnie jednak należy zauważyć, że możliwość ich realizacji na analizowanym terenie jest trafna, stanowią one bowiem kontynuację obiektów już istniejących po południowej stronie ul. O. Kolberga oraz położone są w pewnym oddaleniu od istniejącej zabudowy mieszkaniowej.

W obrębie terenów P-IO i IO możliwe będzie powstanie i rozwój nowych obiektów o charakterze produkcyjnym oraz związanych z gospodarką odpadami, często o znaczącym oddziaływaniu na środowisko. Wszystkie tu powstające nowe obiekty, które niewątpliwie będą wykazywały podwyższony impakt na środowisko będą musiały uzyskać szereg różnego typu pozwoleń, a przede wszystkim decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Na etapie prognozy nie sposób przewidzieć jakiego rodzaju przedsięwzięcia będą tu powstawały w przyszłości, ale jednoznacznie należy wskazać, że na terenach przewidzianych do urbanizacji nie występują cenne siedliska przyrodnicze (a wręcz przeciwnie, prawie wyłącznie tereny ruderalne), a jednocześnie cała ta strefa idealnie nadaje się do dalszego rozwoju przemysłu i poszerzenia składowiska odpadów. Lepiej by obiekty uciążliwe dla środowiska powstawały na terenie już przekształconym czy w jego pobliżu, niż na innych terenach, gdzie do tej pory nie było oddziaływań.

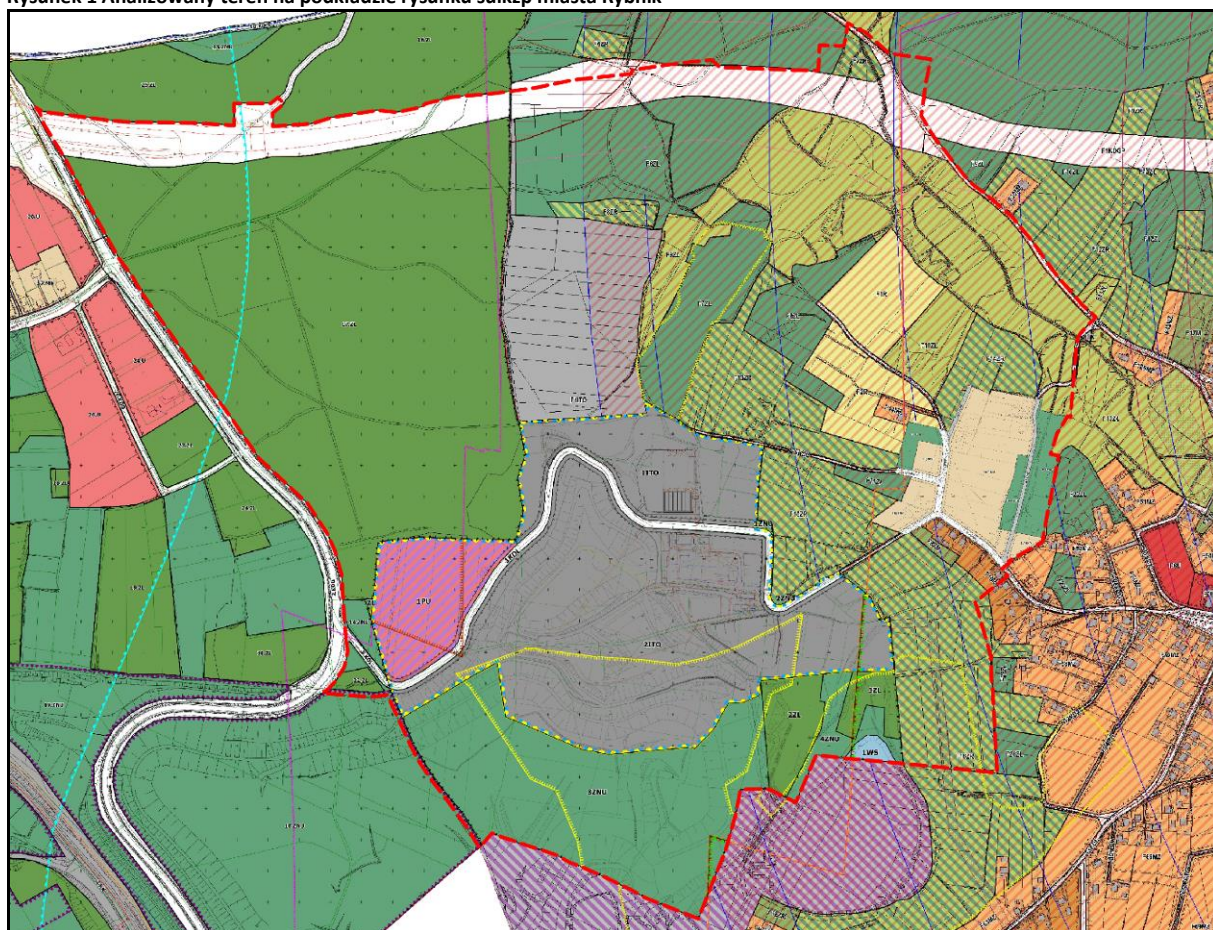
W projekcie mpzp uwzględniono również szereg uwarunkowań środowiskowych, m.in. występowanie złóż kopalin, obszarów i terenów górniczych, terenów cennych pod względem przyrodniczym, dolin cieków. W generalnym ujęciu, choć miejscami skala zmian będzie duża, na obszarach przewidzianych w planie do urbanizacji nie występują stanowiska roślin chronionych czy cenne siedliska przyrodnicze, a zmiana planu nie przyczyni się do znaczącego pogorszenia stanu środowiska przyrodniczego, niewątpliwie natomiast wystąpią uciążliwości związane z zabudową przemysłowo-usługową oraz składowiskami

odpadów. Najcenniejsze elementy przyrodnicze, lasy i doliny cieków pozostawiono jako wolne od zabudowy.

Rysunek 1 Analizowany teren na podkładzie rysunku suikzp miasta Rybnik

Rysunek 2 Obowiązujące na analizowanym terenie mpzp (wg rsip Rybnik)

2. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA

2.1 POŁOŻENIE FIZYCZNO-GEOGRAFICZNE

Analizowany teren położony jest w mieście Rybnik, we wschodniej części dzielnicy Chwałowice oraz zachodniej części dzielnicy Boguszwice Stare. Granicę zachodnią analizowanego terenu stanowi ul. Tkoczów, granicę wschodnią ul. Ziemska, granicę północną stanowi Droga Regionalna DW 935 Racibórz - Pszczyna. Granica południowa oraz południowa część granicy wschodniej i zachodniej przebiegają nieregularnie, bez wyraźnego wyróżnienia w terenie. Powierzchnia analizowanego obszaru wynosi ok. 145 ha.

Według podziału na jednostki fizyczno-geograficzne J. Kondrackiego¹ analizowany teren znajduje się w prowincji: Wyżyny Polskie (34), podprowincji: Wyżyna Śląsko-Krakowska (341), makroregionie: Wyżyna Śląska (341.1) oraz mezoregionie: Płaskowyż Rybnicki (341.15).

Rysunek 3 Teren objęty opracowaniem na podkładzie ortofotomapy

2.2 BUDOWA GEOLOGICZNA

Na terenie miasta Rybnik głęboko pod utworami trzeciorzędowymi zalegają węglonośne utwory karbonu, które były i są przedmiotem eksploatacji. Na analizowanym

---

¹ Kondracki J., Geografia regionalna Polski. PWN, Warszawa 2001 r.;

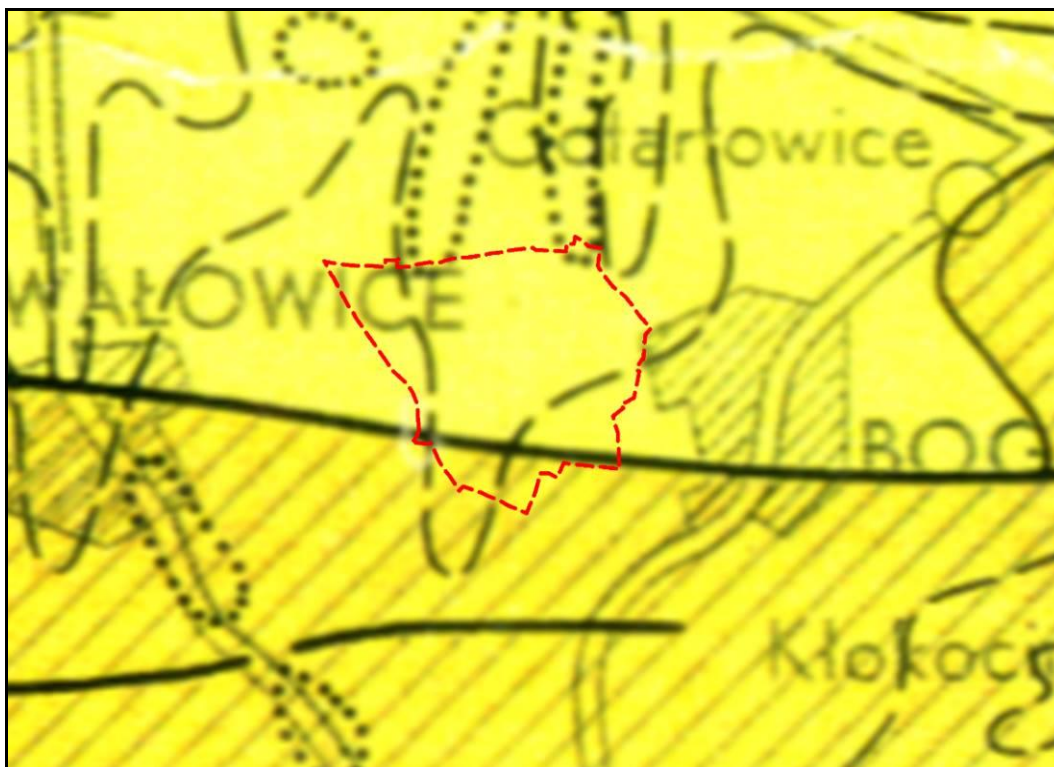
terenie są to iłowce, mułowce, piaskowce i węgiel kamienny warstw pietrkowickich, gruszowskich, jakłowieckich i porębskich **Cn1**. Wiek tych warstw to namur. Na dużej części podłoża miasta oraz w podłożu całego analizowanego obszaru występują trzeciorzędowe utwory starszego miocenu tworzone przez iły piaszczyste i margliste, piaski, żwiry i łupki ilaste z gipsem i anhydrytem oraz sole kamienne warstw skawińskich, wielickich i grabowieckich **Nb** (część południowa), a także iły i piaski z syderytami, miejscami z węglem brunatnym warstw kędzierzyńskich **Ns** (część północna).² Na utworach trzeciorzędowych zalegają warstwy czwartorzędowe, za wyjątkiem skłonu doliny Boguszowickiego Potoku, gdzie znajduje się wychodnia mioceńskich iłów, iłowców, mułków, mułowców, piasków, piaskowców i żwirów oraz gipsów, anhydrytów, soli kamiennych i tufitów **M₂ (nr 23)**. Zgodnie ze Szczegółową Mapą Geologiczną Polski ark. Rybnik³ całą część centralną, zachodnią i północną zajmują piaski i żwiry wodnolodowcowe **p_{z2}^{fg}Q_{p3}^o (nr 10)**. Dolinę Boguszowickiego Potoku i jego dopływów zajmują mułki, piaski i żwiry rzeczne tarasów zalewowych 0,5 – 2,5 m n.p. rzeki i den dolinnych **mp_z^fQ_h^t (nr 2)** oraz namuły den dolinnych **nQ_h (nr 3)**. Całą północną część terenu zajmują rozległe nasypy i wkopy drogi Racibórz – Pszczyna, zaś część południowo-zachodnią wielometrowe nasypy składowiska skały płonnej oraz składowiska odpadów komunalnych. Powierzchniowa budowa geologiczna, jak i rzeźba terenu jest tu znacząco odkształcona.

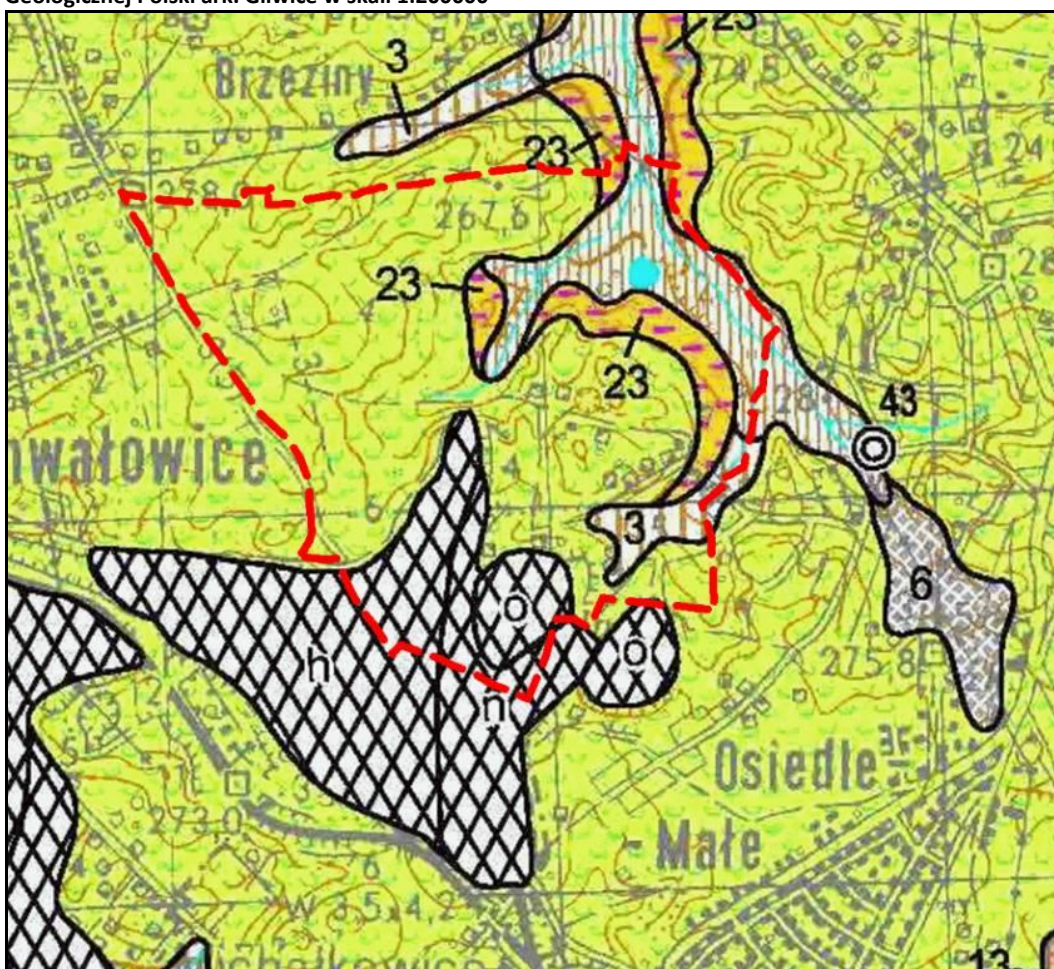
² Kotlicy G. i S., Mapa geologiczna Polski w skali 1:200000, ark. Gliwice, WG, Warszawa, 1979 r.;

³ Sarnacka Z., Szczegółowa mapa geologiczna Polski w skali 1:50000, ark. Rybnik, PIG, Warszawa 1959 r.;

Rysunek 4 Budowa geologiczna analizowanego obszaru bez utworów czwartorzędowych na podkładzie Mapy Geologicznej Polski ark. Gliwice w skali 1:200000

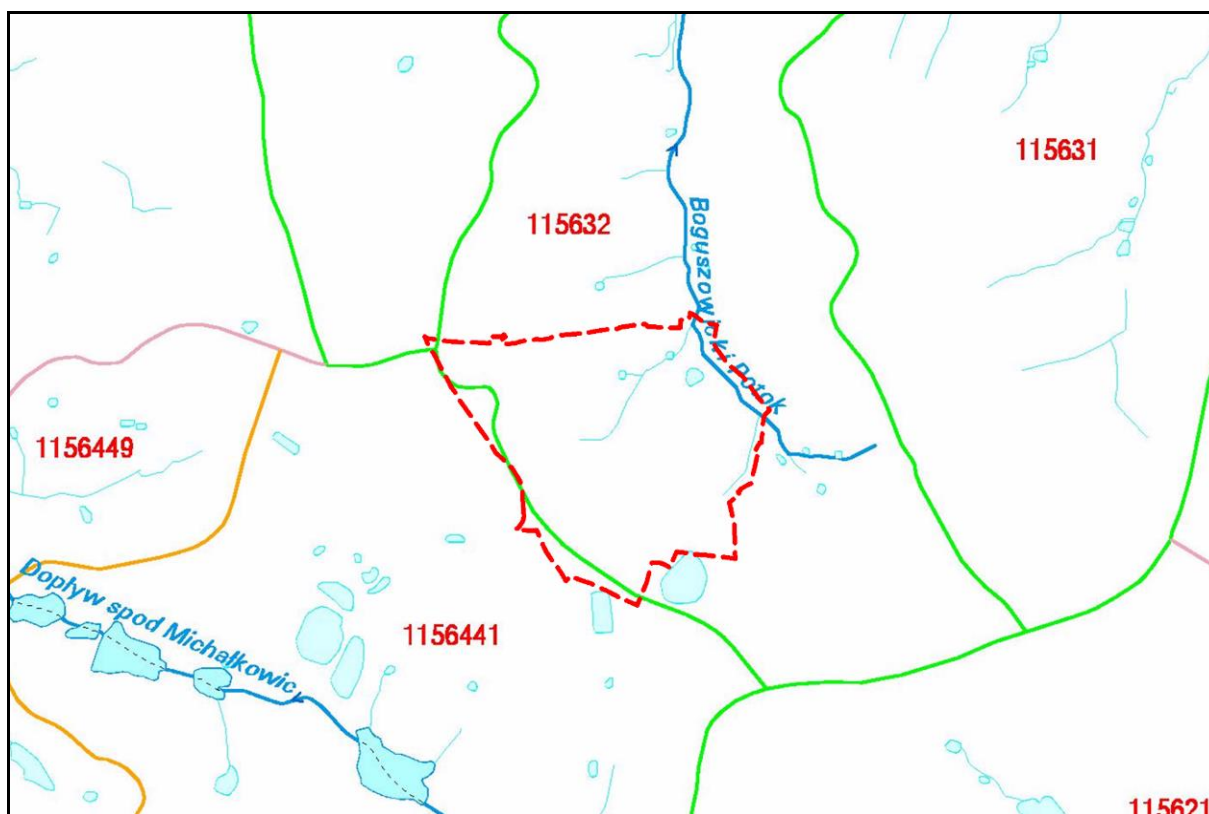

Rysunek 5 Budowa geologiczna utworów powierzchniowych na podstawie Szczegółowej Mapy Geologicznej Polski ark. Rybnik w skali 1:50000

2.3 WODY POWIERZCHNIOWE

Wody powierzchniowe płynące i stojące

Przez wschodnią część analizowanego terenu przepływa ciek o nazwie Boguszowicki Potok do którego uchodzą dwa niewielkie dopływy, jeden w części centralnej, drugi w części południowo-wschodniej terenu. Wszystkie te cieki mają charakter niewielkich strumieni, wykorzystywanych także jako rowy melioracyjne, ale mają one naturalny charakter o czym świadczy fakt, że płyną one wyraźnie zaznaczającymi się w ukształtowaniu terenu dolinkami. Boguszowicki Potok płynie szeroką doliną której dnem biegnie ul. Ziemska, dwa mniejsze cieki płyną dnami dolinek bocznych, które rozpoczynają się w rejonie osadników na północ od ul. O. Kolberga w części centralnej obszaru oraz na południe od ul. O. Kolberga w części wschodniej obszaru. Sam Boguszowicki Potok rozpoczyna swój bieg na wschód od analizowanego obszaru w rejonie ul. Strażackiej w Boguszowicach. Prócz tych trzech wyraźnie zaznaczających się cieków znajduje się tu również szereg mniejszych cieków o charakterze rowów melioracyjnych dopływających do cieków wyżej wymienionych.

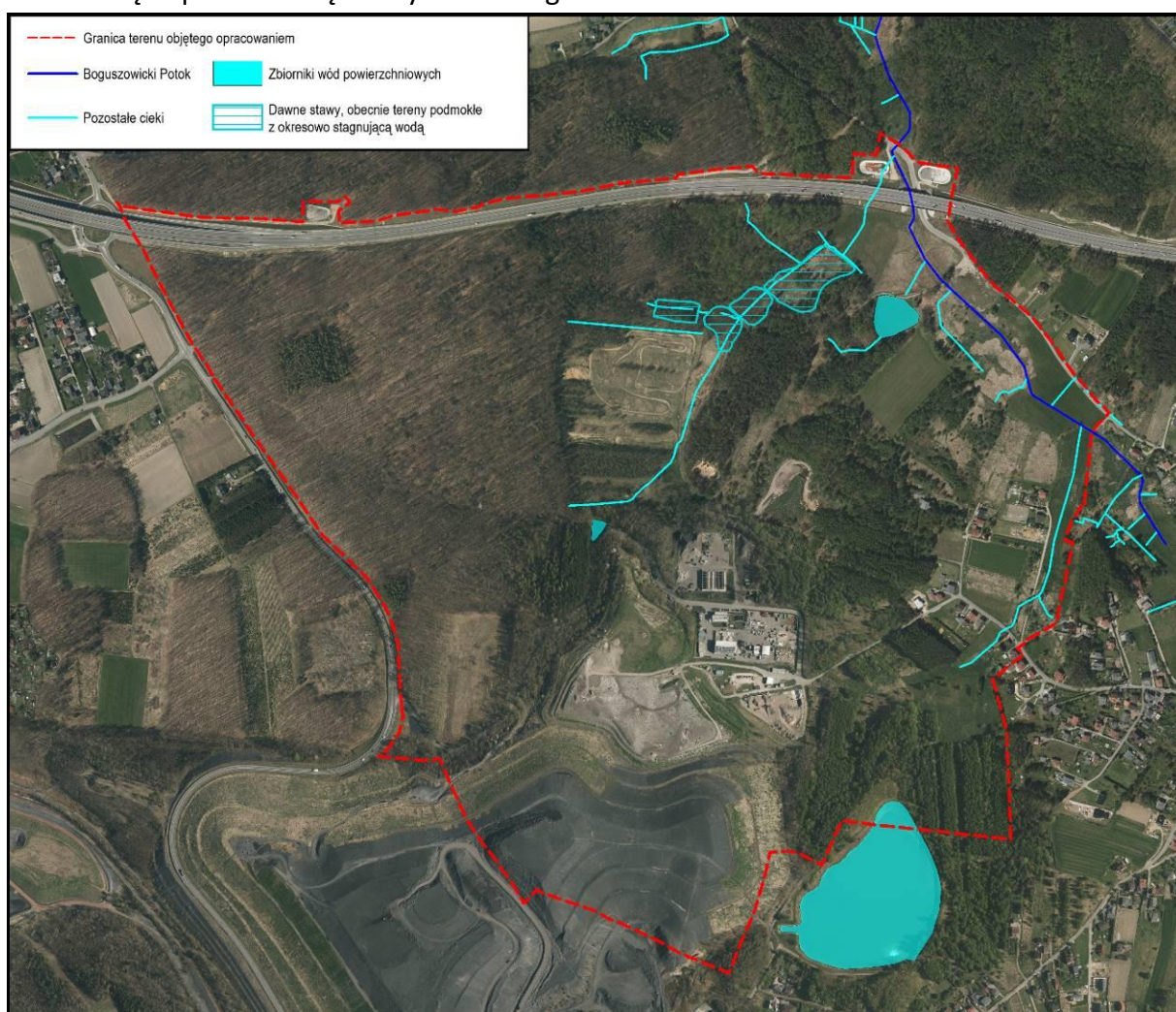

Rysunek 6 Mapa podziału hydrograficznego wg KZGW

Spośród zbiorników wód powierzchniowych wymienić należy osadnik wód dołowych znajdujący się w części południowej obszaru, jego powierzchnia to ok. 4,7 ha, przy czym na obszarze objętym opracowaniem znajdują się tylko niewielkie północne i zachodnie skrawki tego zbiornika. W części północno-wschodniej analizowanego terenu znajduje się jeden większy staw o powierzchni ok. 0,37 ha, który pozostaje zagospodarowany. W dolince cieku pomiędzy istniejącym stawem, a drogą Racibórz-Pszczyna znajdował się ciąg stawów paciorkowych, które obecnie są mocno zarośnięte i nie są zagospodarowane, ale ciągle utrzymują się tu podmokłości oraz widoczne są ślady dawnych grobli. Stan wody na tych

stawach jest zależny od opadów, w okresach suchych wody może tu zupełnie nie być, zaś w okresach wzmożonych opadów czy roztopów niecki stawów napełniają się wodą. Jak wynika z archiwalnych map, Numerycznego Modelu Terenu oraz oględzin w terenie znajdowały się tu prawdopodobnie cztery stawy o łącznej powierzchni ok. 1,7 ha. Te dawne stawy są bardzo ciekawym elementem zagospodarowania analizowanego terenu, gdyż dawniej stawy paciorkowe były bardzo rozpowszechnione na terenie Płaskowyżu Rybnickiego, a ich pozostałości obserwuje się w wielu miejscach, szczególnie w obrębie mocno wciętych dolin cieków. W obrębie doliny Boguszowickiego Potoku stawów jest więcej, a znajdujące się na analizowanym terenie położone są najwyżej w obrębie biegu cieku, jednak ciągi stawów widoczne są również w Ligocie w rejonie ul. Łukasiewicza, ul. Boguszowickiej oraz pomiędzy ul. Studzienną i ul. H. Sienkiewicza (kilka rozległych stawów). W rejonie ul. O. Kolberga znajdują się dwa niewielkie zbiorniki techniczne na wodę deszczową odprowadzaną z ulicy O. Kolberga.

Rysunek 7 Hydrografia terenu objętego opracowaniem

Zagrożenie powodziowe

Na analizowanym terenie nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, ani tereny predystynowane do wystąpienia podtopień. W dolinach cieków w okresie wzmożonych opadów lub roztopów może dochodzić do lokalnych podtopień.

Ujęcia wód powierzchniowych

Na analizowanym terenie nie znajdują się ujęcia wód powierzchniowych, ani ich strefy ochronne.

Jednolite części wód powierzchniowych

Według podziału Polski na Jednolite Części Wód Powierzchniowych przez analizowany teren nie przepływają żadne ciekі, które wydzielono jako JCWP, natomiast całość terenu znajduje się w zlewni JCWP nr PLRW60006115651 Ruda do zb. Rybnik bez Potoków: z Przegędzy i Kamienia.

2.4 WODY PODZIEMNE

Regionalizacja Hydrogeologiczna

Według Mapy Hydrogeologicznej w skali 1:200000 ark. Gliwice⁴ cały analizowany obszar położony jest w Regionie Przedkarpackim XXII, w podregionie Przedkarpacko-Śląskim XXII7. Główny poziom użytkowy stanowią tu utwory czwartorzędowe wykształcone jako piaski i żwiry, zalegające na głębokości do 30 m, mogą występować również poziomy w utworach mioceńskich i karbońskich.

Użytkowe poziomy wodonośne

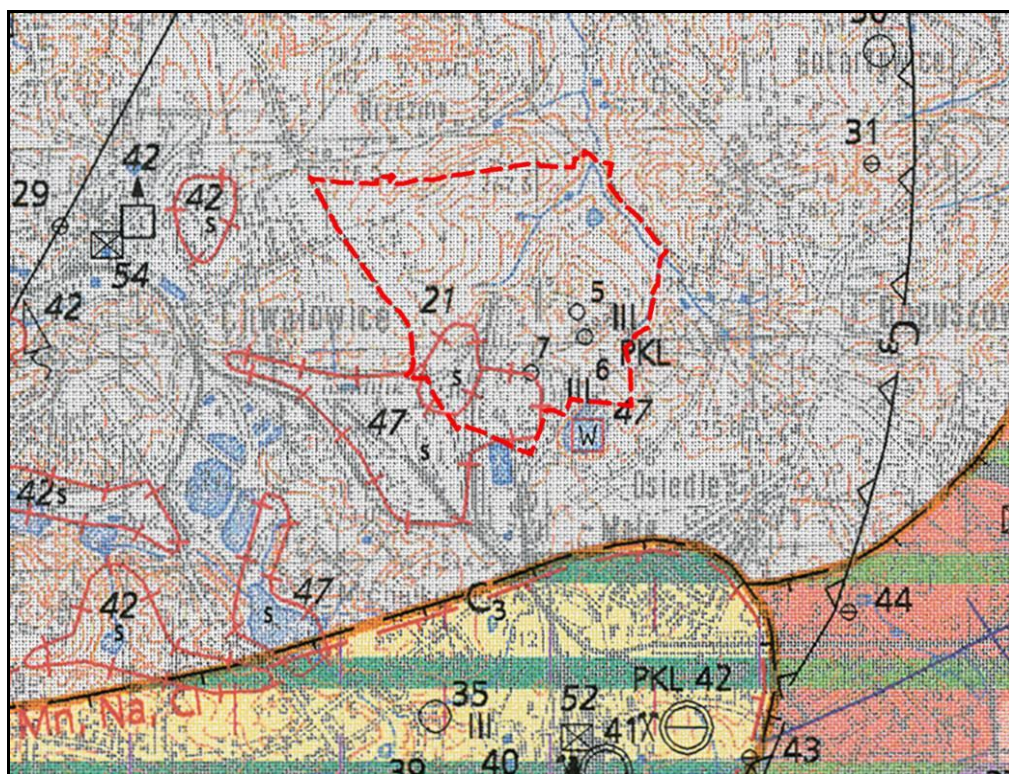
Zgodnie z Mapą Hydrogeologiczną Polski ark. Rybnik⁵ na analizowanym obszarze nie występują jakiegokolwiek użytkowe poziomy wodonośne.

---

⁴ Kotlicka G., Wagner J., Mapa Hydrogeologiczna Polski w skali 1:200000, ark. Gliwice, WG, Warszawa, 1986 r.;

⁵ Chmura A., Mapa hydrogeologiczna Polski w skali 1:50000, ark. Rybnik, PIG, Warszawa 1998 r.;

Rysunek 8 Analizowany teren na podkładzie Mapy Hydrogeologicznej Polski w skali 1:500000 ark. Rybnik

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

Według Mapy wstępnej waloryzacji głównych zbiorników wód podziemnych (Skrzypczak [red], 2003) oraz materiałów Państwowej Służby Hydrogeologicznej północno-zachodnia część analizowanego terenu znajduje się w granicach Lokalnego Zbiornika Wód Podziemnych nr 345 Zbiornik Rybnik. Zbiornik ten dawniej nazywany był zbiornikiem głównym, obecnie, po przeprowadzeniu dokumentacji został zakwalifikowany jako zbiornik lokalny. Również północno-zachodnia część analizowanego terenu (nieco szersza niż LZWP) znajduje się w granicach proponowanej strefy ochronnej tego zbiornika.⁶

Jednolite Części Wód Podziemnych

Według podziału Polski na jednolite części wód podziemnych analizowany obszar znajduje się w JCWPd nr PLGW6000144.

Ujęcia wód podziemnych

Na analizowanym terenie nie występują ujęcia wód podziemnych dla których wydzielono by strefy ochronne, brak jest również stref ochrony bezpośredniej lub pośredniej tego typu ujęć.

2.5 KLIMAT

Analizowany teren, jak i całe miasto Rybnik leży we wschodniej części dzielnicy klimatycznej podsudeckiej – XVIII. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi ok. 8,1°C przy średniej dla stycznia –2,2°C i średniej dla lipca 18,5°C. Okres występowania

⁶ Dokumentacja hydrogeologiczna określająca warunki hydrogeologiczne w związku z ustanawianiem obszarów ochronnych lokalnego zbiornika wód podziemnych Rybnik dawnego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 345 – RYBNIK, PIŁ, Warszawa, marzec 2015 r.

średniej dobowej temperatury powietrza poniżej 0°C – około 65 dni; dla średniej dobowej powyżej 15°C – ponad 100 dni.

Średnia roczna suma opadów atmosferycznych w roku przeciętnym wynosi ok. 744 mm (z wielolecia 1961- 86). W roku wilgotnym z tego samego wielolecia zanotowano 1044 mm. Średnia liczba dni w roku z opadem powyżej 0,1 mm wynosi 150 - 160 dni. Średnia liczba dni z opadem śnieżnym 40 - 45 dni; średni czas zalegania szaty śnieżnej – około 65 dni. Okres wegetacyjny trwa ok. 220 dni.

2.6 POWIERZCHNIA ZIEMI

2.6.1 UKSZTAŁTOWANIE TERENU, ZAGROŻENIE OSUWISKOWE

Ukształtowanie terenu

Analizowany teren znajduje się w obrębie rozległej, zajmującej tę część miasta Rybnik, równiny wodnolodowcowej. Równina ta jest w tej okolicy dość mocno pofałdowana, liczne są niewielkie dolinki, ale i niewielkie wyniesienia i wzgórza związane z różnymi formami powstałymi w okresie zlodowaceń, co powoduje znaczne urozmaicenie ukształtowania terenu. Całą północną część terenu zajmują rozległe nasypy i wkopy drogi Racibórz – Pszczyna, zaś część południowo-zachodnią wielometrowe nasypy składowiska skały płonnej oraz składowiska odpadów komunalnych. Powierzchniowa budowa geologiczna, jak i rzeźba terenu jest tu znacząco odkształcona. Na południe od ul. Kolberga znajduje się rozległe i wysokie składowisko odpadów powęglowych, którego wysokość sięga 330 m n.p.m. oraz składowisko odpadów komunalnych, gdzie rzędne wynoszą ok. 290 m n.p.m. Wysokości względne dochodzą tu do 60 metrów względem np. południowej części Lasu Maliga i rejonu ul. O. Kolberga. W przeszłości w podłożu składowiska znajdowało się wyrobisko piasków podsadzkowych oraz osadnik prawdopodobnie o głębokości do 15 metrów, które było zasypywane prawdopodobnie od połowy lat 80 zarówno odpadami komunalnymi, jak i skałą płoną.

Ze składowiska skały płonnej rozciąga się znakomita panorama dzielnicy Chwałowice i Boguszowice, a w dalszej perspektywie pozostałych części Rybnika (np. charakterystyczne obiekty Bazyliki pw. Św. Antoniego, Elektrowni Rybnik z Jeziorem Rybnickim, Osiedla Nowiny) oraz całego Płaskowyżu Rybnickiego (tu z kolei widoczne inne najbardziej rozpoznawalne obiekty krajobrazowe np. hałdy w Czerwionce, hałda Szarlota w Rydułtowach, zabudowania pozostałych kopalń ROW itp.). Należy zaznaczyć, że wysokości składowiska odpadów pogórnich i składowiska komunalnego są trudne do jednoznacznego oszacowania, gdyż mogą ulegać nieustającym zmianom i modelowaniu.

Poza terenem objętym składowiskiem oraz nasypami i wkopami drogi regionalnej rzędne terenu wahają się od ok. 280 m n.p.m. w części północno-wschodniej w Lesie Maliga do ok. 247 m n.p.m. w rejonie ujścia Boguszowickiego Potoku z analizowanego terenu (część północno-wschodnia). Ukształtowanie południowej i północnej części terenu zostało całkowicie odkształcone, zaś ukształtowanie centralnej części terenu w dużej mierze ma jeszcze charakter naturalny. Szczególnie dobrze widoczne jest tu wyniesienie Lasu Maliga, w którym naprzemiennie występują niewielkie wzgórza oraz dolinki boczne, które

w lesie mają swój początek i które łączą się na wschodzie z szeroką doliną Boguszowickiego Potoku. Na wyrysie z Numerycznego Modelu Terenu widoczna jest wyraźnie ta dolina oraz dochodzące do niej boczne dolinki, które niejako otaczają znajdujące się w części wschodniej wyniesienie (teren na północ od składowiska odpadów komunalnych). Południowa część terenu jest mocna przekształcona skutkiem powstania tu składowiska odpadów, nie mniej jednak na terenach położonych na północ od ul. O. Kolberga również zaznacza się kilka miejsc, gdzie powierzchnia ziemi została odkształcona m.in. teren dość rozległego toru motokrosowego, składowisko odpadów niewiadomego pochodzenia oraz skarpa, gdzie eksploatowane było nielegalnie kruszywo w obrębie złoża „Boguszowice-K”.

Zjawiska osuwiskowe

Na podstawie analizy danych kartograficznych, wizji terenowej i danych Systemu Ochrony Przeciwosuwiskowej (PIG), na analizowanym terenie nie stwierdza się występowania terenów osuwisk i zagrożonych ruchami masowymi ziemi.

Rysunek 9 Rzeźba terenu na podstawie numerycznego modelu terenu

2.6.2 GLEBY

Użytkowanie terenu

Analizowany teren użytkowany jest w bardzo różnorodny sposób, całą część południową zajmuje składowisko odpadów komunalnych oraz składowisko skały płonnej. Część północną zajmuje duży obiekt drogi regionalnej Racibórz-Pszczyna, zaś część północno-

wschodnią Las Maliga. Część wschodnią zajmuje mozaika terenów rolnych, zadrzewień, zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej. Użytkowanie terenu wg mapy ewidencyjnej wskazano na mapie poniżej, ale w wielu miejscach wymaga ono aktualizacji. Należałoby zrewidować powierzchnie zajęte pod składowiska odpadów, drogi, cieki, wody powierzchniowe, a także grunty orne które nie pełnią już funkcji rolniczej, a od wielu lat są już zarośnięte zakrzaczeniami i zadrzewieniami. Użytkowanie terenu na podstawie mapy ewidencyjnej przedstawiono na rysunku poniżej.

Rysunek 10 Użytkowanie terenu na podstawie mapy ewidencyjnej

Gleby i rolnicza przestrzeń produkcyjna

Część północno-zachodnią analizowanego terenu zajmuje teren Lasu Maliga, gdzie dominują gleby leśne, zaś część południową składowiska odpadów, gdzie gleb o charakterze naturalnym brak jest w ogóle. Natomiast zgodnie z mapą glebowo-rolniczą część wschodnią terenu zajmuje mozaika gleb: kompleksu żytniego bardzo dobrego (4), kompleksu żytniego dobrego (5), kompleksu żytniego słabego (6) i kompleksu żytniego bardzo słabego (7), zaś dolinę Boguszowickiego Potoku zajmują użytki zielone średnie 2z. Spośród typów gleb dominują tu gleby brunatne właściwe B oraz gleby brunatne wylugowane i brunatne kwaśne Bw, miejscami tylko występują płyty gleb bielcowych A oraz czarnych ziemi zdegradowanych i gleb szarych Dz. W dolinie Boguszowickiego Potoku występują czarnoziemy właściwe D. Wg danych z mapy ewidencyjnej miasta Rybnik na analizowanym obszarze występuje mozaika rozmaitych klas gleb przeważnie z klas IV – IV, zarówno gruntów ornych R, jak i łąk Ł i pastwisk Ps. Grunty orne klasy RIIIa i RIIIb występują w części południowo-wschodniej

analizowanego terenu. Podobnie jak i w przypadku użytków gruntowych duża część z klasoużytków musiałaby zostać tu zrewidowana, gdyż w rzeczywistości nie pełnią one już żadnej funkcji rolnej, są one zajęte np. pod składowisko lub też od wielu lat zarastają roślinnością ruderalną, krzewami i zadrzewieniami.

Rysunek 11 Klasoużytki glebowe na podstawie mapy ewidencyjnej

2.7 ZASOBY NATURALNE

W podłożu analizowanego terenu znajdują się następujące złoża węgla kamiennego: „Jankowice” (ID Midas 360, część wschodnia terenu), „Chwałowice” (ID Midas 361, część zachodnia terenu), „Chwałowice 1” (ID Midas 17956, podłoże całego analizowanego terenu). Dla eksploatacji tych złóż utworzono obszary i tereny górnicze: „Chwałowice 1” (niemal cały analizowany teren za wyjątkiem części wschodniej), „Jankowice” i „Jankowice 1” (granice tych OG i TG pokrywają się, zajmują one część wschodnią analizowanego terenu).

Prócz złóż węgla kamiennego znajduje się tu również złóż piasków podsadzkowych „Boguszowice” (ID Midas 235) oraz złóż piasków i żwirów „Boguszowice-K” (ID Midas 9733). Złóż piasków podsadzkowych było prawdopodobnie eksploatowane w latach 70 i 80 XX w., jednak obecnie duża część jego powierzchni jest zasypana odpadami składowiska komunalnego oraz składowiska skały płonnej. Prawdopodobnie jedną z pozostałości tej eksploatacji jest osadnik wód dołowych znajdujący się w części południowo-wschodniej. W formie niezmienionej pozostała tylko niewielka część terenu

na północ od osadnika. W związku z faktycznym zasypaniem terenu złoża należałoby dążyć do jego wykreślenia z bilansu zasobów. Należy również zwrócić uwagę, że jak wynika z mapy topograficznej w skali 1:10000 z początku lat 90 istniało na tym terenie więcej wyrobisk i osadników.

Złoże piasków i żwirów „Boguszowice-K” zajmuje lokalne wzgórze w części centralnej terenu porośnięte lasem. Dla złoża tego nigdy nie była wydana koncesja na wydobywanie, nie utworzono również obszarów i terenów górniczych. Mimo to w części południowej tego wzgórza widoczne są ślady eksploatacji w postaci podciętej skarpy. Z analizy ortofotomapy można ocenić, że eksploatacji poddano ok. 0,2 ha spośród 2,67 ha całości złoża. Obecnie dojazd do skarpy jest zagrodzony, jak się jednak wydaje przez pewien czas trwała tu eksploatacja „na dziko”.

Zgodnie z informacjami zamieszczonymi w „Opracowaniu ekofizjograficznym dla miasta Rybnik”⁷ z 2014 r. na analizowanym obszarze przewidywano osiadania terenu do ośmiu metrów i V kategorii terenu górniczego. W międzyczasie KWK Chwałowice uzyskała nową koncesję na wydobywanie i nieco zmieniły się zasięgi wpływów eksploatacji: w części centralnej wskazuje się na możliwość wystąpienia wpływów do 10 metrów w rejonie istniejącego składowiska oraz V kategorii terenu górniczego. Wrys pokazujący przewidywane wpływy eksploatacji w roku 2014 oraz współcześnie w 2022 r. pokazano na rysunkach poniżej. Porównanie tych danych ukazuje, że realna skala może się zmieniać w zależności od różnorodnych warunków (np. ekonomicznych, środowiskowych, prawnych). W piśmie z dnia 25 lipca 2022 r. PGG Odział ROW przedstawia obecne przewidywania osiadań terenu i kategorii terenu górniczego. Wskazano również czasookresy eksploatacji poszczególnych pokładów:

- Pokład 410/1 – grubość pokładu wynosi ok. 1,8 m, eksploatacja planowana w latach 2031 – 2033,
- Pokład 415 – grubość pokładu wynosi ok. 1,6 m, eksploatacja planowana w latach 2033 – 2034,
- Pokład 501/1 – grubość pokładu wynosi ok. 3 m, eksploatacja planowana w latach 2033 – 2037,
- Pokład 502/1 – grubość pokładu wynosi ok. 2,4 m, eksploatacja planowana w latach 2037 – 2040,
- Pokład 502/3 – grubość pokładu wynosi ok. 2,7 m, eksploatacja planowana w latach 2041 – 2046,
- Pokład 502/4 – grubość pokładu wynosi ok. 2,2 m, eksploatacja planowana w latach 2045 – 2047,

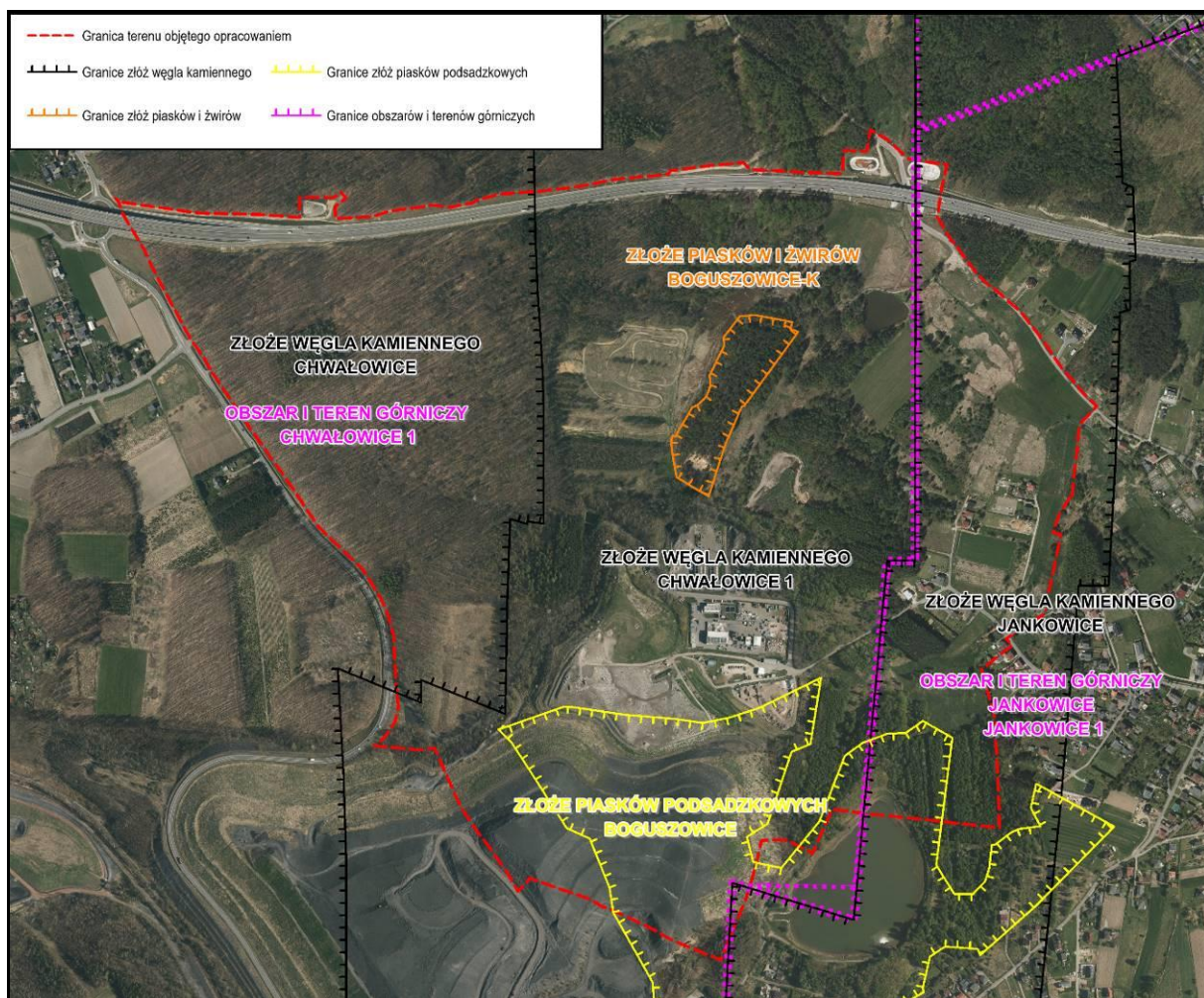
---

⁷ Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe sporządzone na potrzeby projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Rybnik, Biuro Rozwoju Regionu Spółka z o.o., Katowice, 2014 r.;

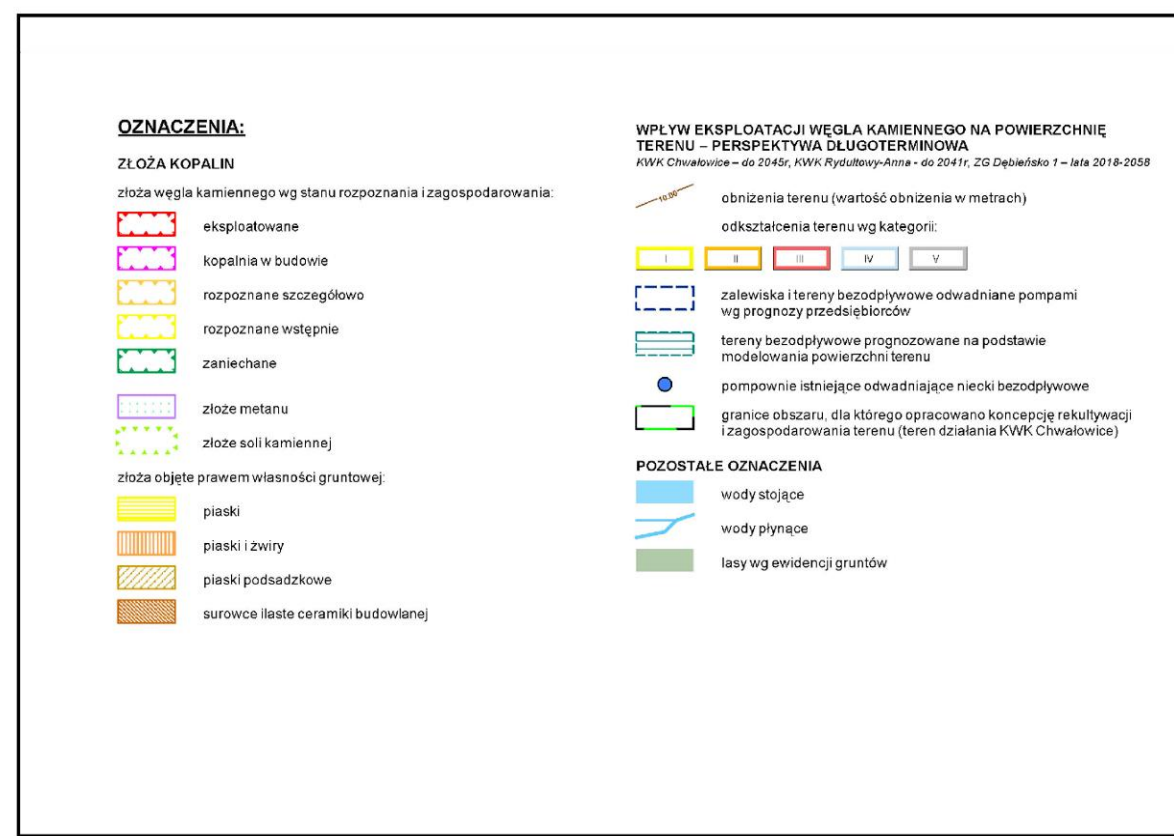
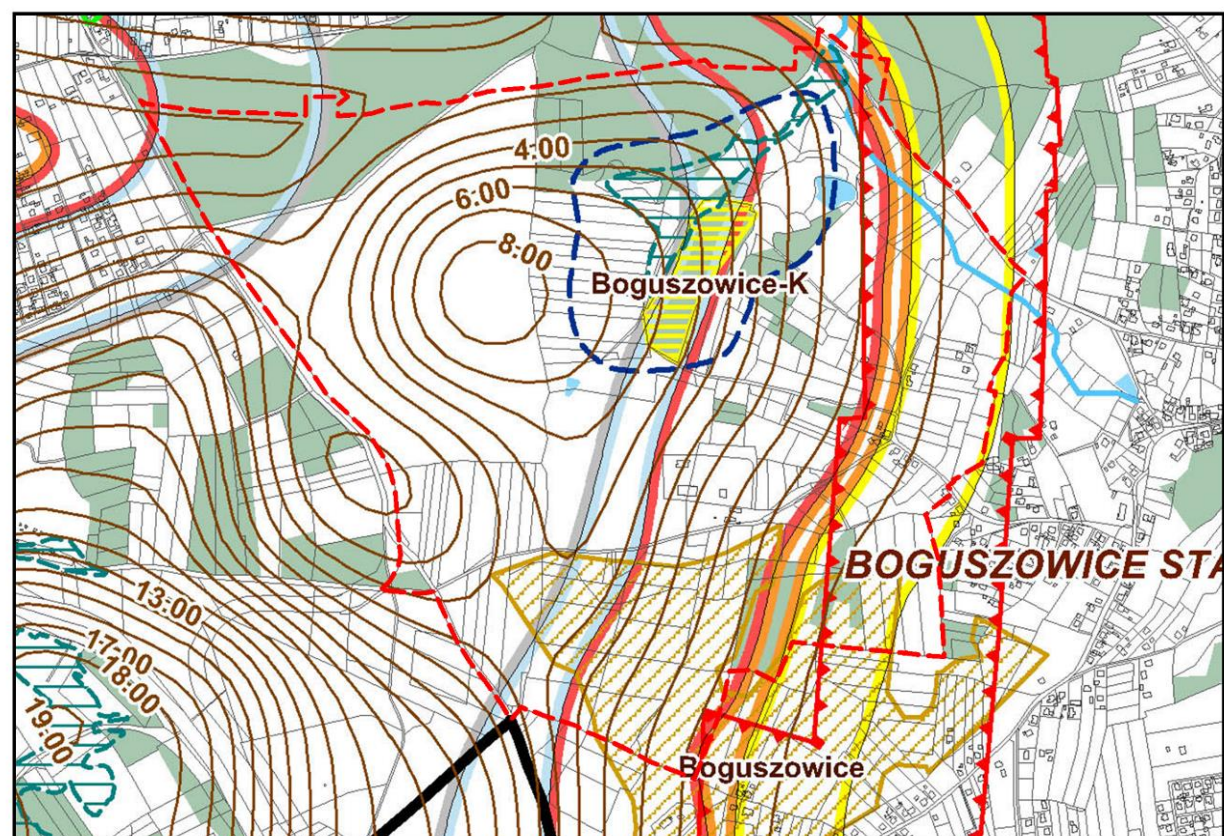
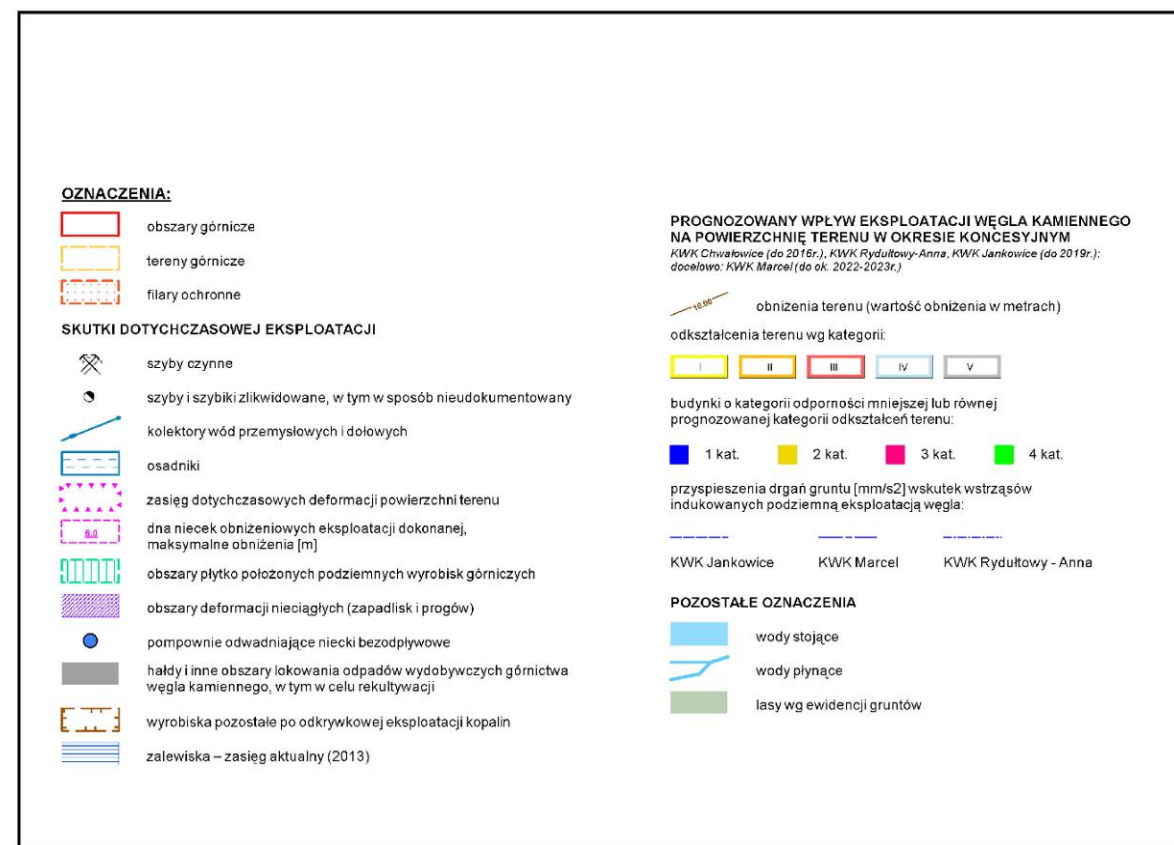
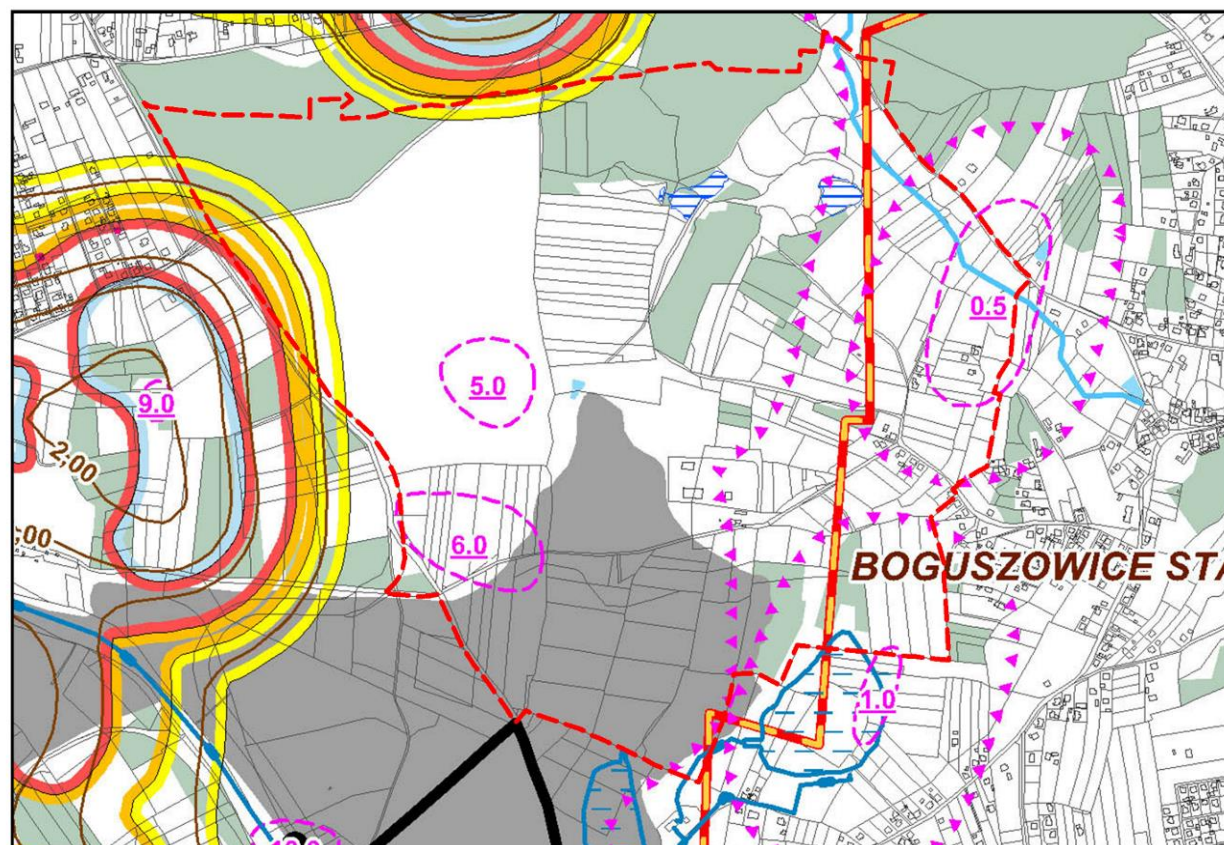
- Pokład 504 – grubość pokładu wynosi ok. 5 m, eksploatacja planowana w latach 2042 – 2048;

W piśmie wskazano, że obecnie na analizowanym terenie nie ma wyznaczonych ani planowanych filarów ochronnych.

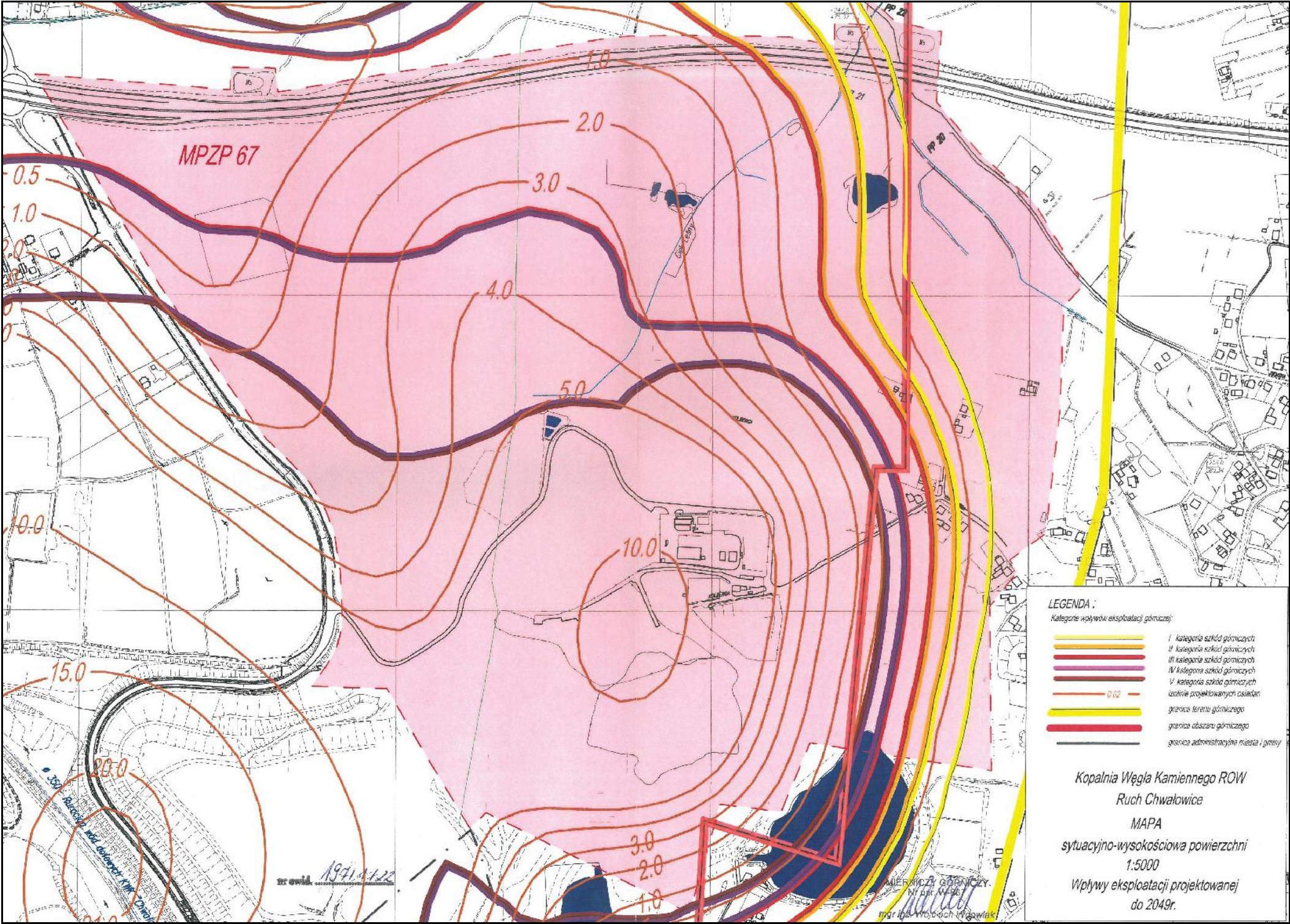
Rysunek 12 Złoże kopalin, obszary i tereny górnicze

Rysunek 13 Wpływy eksploatacji pokazane w opracowaniu ekofizjograficznym z 2014 r., u góry wpływy planowane do 2016 r., u dołu planowane do 2045 r. (są to materiały sprzed wydania koncesji w 2016 r.)

Rysunek 14 Wpływy eksploatacji do 2049 r., mapa stanowi załącznik do pisma PGG Oddział KWK Row z dnia 25 lipca 2022 r. znak 71/MGM-C/WW/44/24509/2

2.8 PRZYRODA OŻYWIONA

Roślinność potencjalna

Zgodnie z Mapą Roślinności Potencjalnej Polski⁸ W. Matuszkiewicza naturalnym siedliskiem, które występowało na analizowanym terenie była żyzna buczyna niżowa *Melico-Fagetum*. W dnach dolin cieków występowały niżowe łągi olszowe i jesionowo-olszowe *Fraxino-Alnetum*, które jednak ze względu na skalę mapy nie były wskazywane. Obecnie pozostałością naturalnych siedlisk jest tu Las Maliga, który jakkolwiek mocno odkształcony to zachowuje pewne cechy naturalnego lasu bukowego. W dolinach cieków brak jest większych powierzchni lasów łągowych, ale obserwuje się tu fragmenty zadrzewień o charakterze łągowym, które zaczynają rosnąć w miejscach podmokłych, np. w obrębie niezagospodarowanych stawów na skutek naturalnej sukcesji.

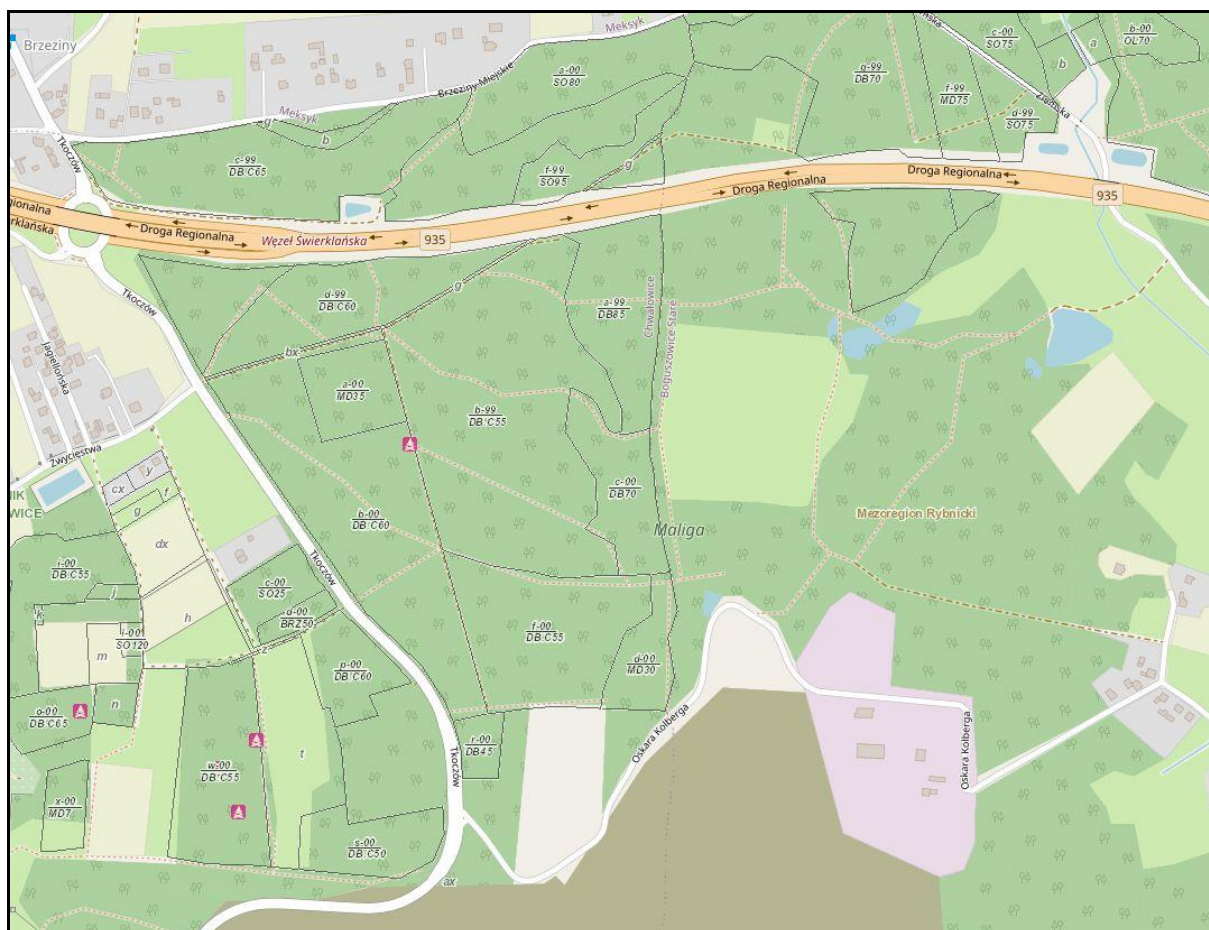
Roślinność rzeczywista

W północno-zachodniej części analizowanego terenu znajduje się Las Maliga. Las ten ma charakter gospodarczy i pozostaje w zarządzie Lasów Państwowych, jednak prezentuje on jednak miejscami podwyższoną wartość przyrodniczą, głównie ze względu na występującą tu większą ilość gatunków liściastych, a zwłaszcza buka, a także ciekawe ukształtowanie terenu, które dodaje temu terenowi znacznych walorów krajobrazowych, a także uniemożliwiło prowadzenie bardziej intensywnej gospodarki leśnej (np. w postaci rozległych monokultur sosnowych). Las Maliga znajduje się pod jurysdykcją Nadleśnictwa Rybnik, leśnictwa Chwałęcice, wydzielono tu oddziały leśne nr 2, 3, 4 i 5. Zgodnie z mapą urządzania lasu występują tu drzewostany dębowe w wieku 55 – 85 lat oraz dwie mniejsze powierzchnie z modrzewiem w wieku 30 lat. W lesie dominują zadrzewienia z dębem czerwonym, a także z dębami szypułkowym i bezszypułkowym. Niezwykle ciekawym i wartościowym elementem lasu są fragmenty gdzie występują buki, niektóre starsze i o bardziej okazałych rozmiarach. W dwóch przypadkach zinwentaryzowano tu buki o rozmiarach, które z powodzeniem kwalifikują je do objęcia ochroną (patrz rozdział 2.9), ale drzew takich może być tu więcej, nie przeprowadzono tu bowiem szczegółowej inwentaryzacji przyrodniczej, nie to jest bowiem ideą opracowania ekofizjograficznego oraz dalej prognozy, zwłaszcza na tak dużym terenie. Nie mniej charakter tego lasu wskazuje, że ciekawych drzew o rozmiarach pomnikowych może być tu więcej, zwłaszcza dalej od głównych ścieżek. Niestety las mocno ucierpiał na skutek realizacji drogi Racibórz-Pszczyna, wycięto tu część wartościowych bukowych drzewostanów porastających fragment terenu o bardzo ciekawym, urozmaiconym ukształtowaniu, a sam las został rozcięty na dwa mniejsze fragmenty. Połączone są one tylko jednym niewielkim przepustem we wschodniej części terenu.

---

⁸ Matuszkiewicz W. [red], Potencjalna roślinność naturalna Polski – Mapa przeglądowa 1:300000 ark. 11, PAN, Warszawa, 1995 r.

Rysunek 15 Wydzielenia leśne wg Mapy Urządzania Lasu Nadleśnictwa Rybnik

W części centralnej terenu zwarta powierzchnia Lasu Maliga przechodzi w trudną do jednoznacznego opisu mozaikę terenów rolnych (często ugorowanych), niewielkich zadrzewień i nieużytków. W części centralnej znajduje się tu duży teren nieużytków, gdzie do niedawna funkcjonował nielegalny tor motokrosowy, powierzchnia terenu jest tu przekształcona zarówno ze względu na usypanie rozmaitych przeszkód dla motocykli, jak i ze względu na samą dewastację, której dokonują motokrosowcy. Na wschód od dawnego toru motokrosowego znajduje się niewielkie wzgórze (teren złoża „Boguszowice-K”) porośnięte lasem sosnowym. Pomiędzy wzgórzem a terenem dawnego toru motokrosowego znajduje się niewielka dolinka cieku, która została wykorzystana pod budowę ciągu kilku stawów, które obecnie nie są zagospodarowane, ale utrzymuje się tu woda. Teren niecek po stawach porastają trzcinowiska, roślinność szuwarowa oraz inicjalne zadrzewienia łęgowe, a także krzewy o charakterze inicjalnych łozowisk z wierzbą szarą *Salicetum pentandro-cinerae*. Jak wynika z archiwalnych map, Numerycznego Modelu Terenu oraz oględzin w terenie znajdowały się tu prawdopodobnie cztery stawy o łącznej powierzchni ok. 1,7 ha. Na południowy wschód od tego ciągu stawów znajduje się jeden większy staw, który jest stale napełniony wodą i pozostaje w użytkowaniu. Część wschodnią terenu, aż do ul. Ziemskiej zajmuje szeroka dolina Boguszowickiego Potoku, gdzie znajdują się dość duże powierzchnie ciągle użytkowanych gruntów ornych, łąk i pastwisk. Na południe od terenu stawu i na północ od terenu składowiska znajduje się rozległa powierzchnia nieużytków, które zarastają zadrzewieniami brzoźowymi i sosnowymi. W centralnej części

terenu znajduje się składowisko mas ziemnych, prawdopodobnie były one tu zwożone nielegalnie. Na wschód tego terenu znajduje się rozproszona zabudowa jednorodzinna, gdzieś tam pomiędzy zabudowaniami pozostały niewielkie powierzchnie uprawianych jeszcze gruntów ornych.

Południową część terenu zajmuje składowisko odpadów pogórnictwa i składowisko odpadów komunalnych. Składowisko skały płonnej wznosi się na ponad 60 metrów ponad naturalną powierzchnię terenu. Roztacza się stąd znakomity widok zarówno na bliską, jak i dalszą okolicę. Tereny zwałowisk cechują się zróżnicowanym stanem pokrycia roślinnością. Przeważnie obecnie są to tereny obsiane mieszkankami traw lub też porośnięte gatunkami ruderalnymi. Obecnie mniej jest już terenów całkowicie pozbawionych roślinności, choć i takie miejsca się zdarzają. W obrębie składowiska odpadów komunalnych występuje prawie wyłącznie roślinność ruderalna, pozostałe tereny zajmują budynki i urządzenia składowiska, zwały odpadów czy innego typu infrastruktura ściśle związana z gospodarką odpadami. Na południe od ul. O. Kolberga i na wschód od składowiska znajdują się monotonne, niskowiekowe nasadzenia brzozy i sosny, są one pozbawione większej wartości przyrodniczej. Na południe od tego terenu znajduje się zbiornik wód dołowych, mający w dużej mierze charakter zbiornika technicznego.

Jak to opisano powyżej zagospodarowanie analizowanego terenu jest bardzo zróżnicowane od terenów mocno przekształconych składowisk odpadów, przez tereny o średnich walorach środowiska (grunty orne, zadrzewienia sosnowe i brzozy) po tereny o podwyższonych walorach przyrodniczych jak dolina Boguszowickiego Potoku, Las Maliga czy pozostałości czterech stawów.

2.9 OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIETNIA 2004 R. ORAZ KORYTARZE EKOLOGICZNE

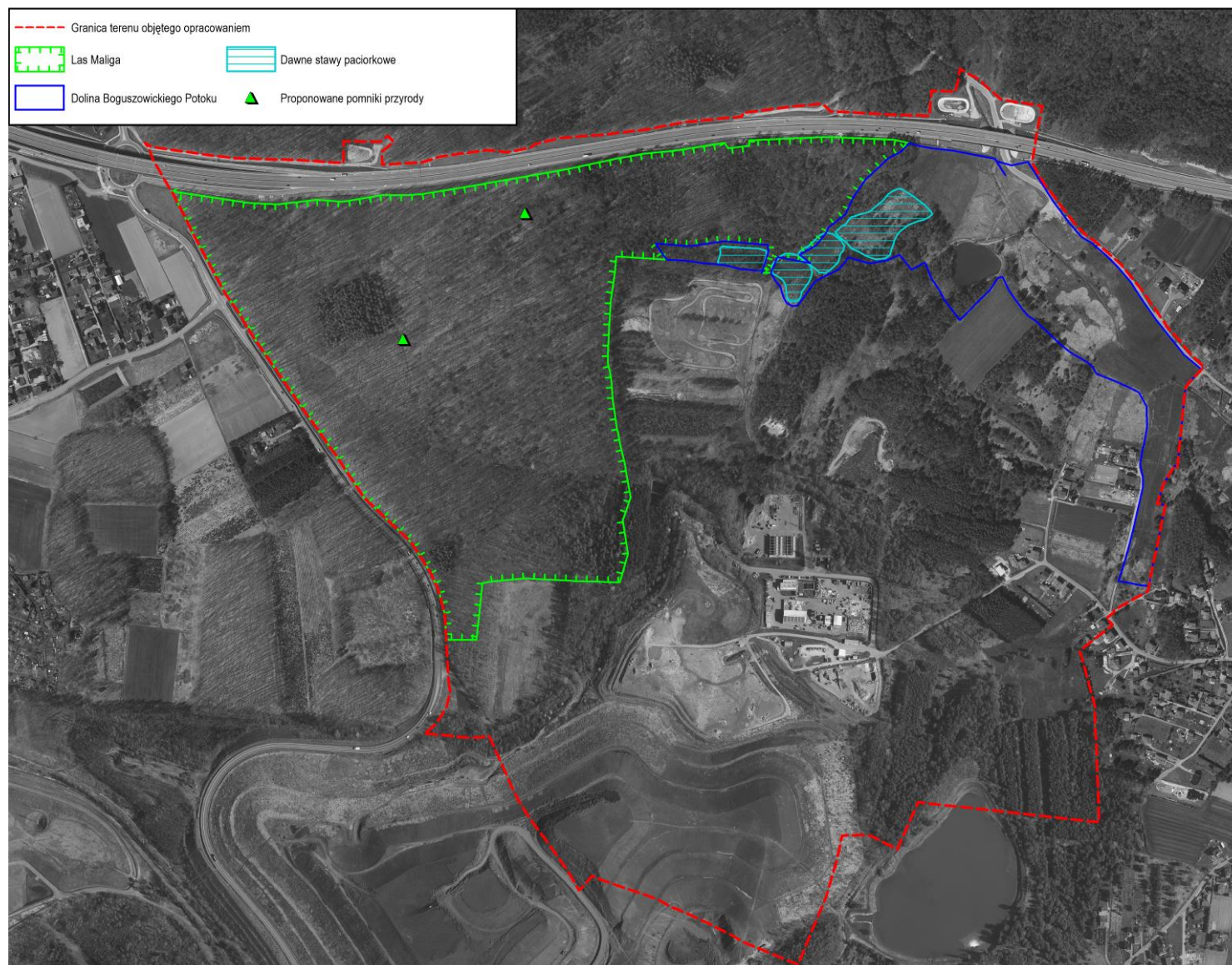
Obszary chronione

W myśl ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku na analizowanym obszarze nie zostały ustanowione formy ochrony przyrody, teren ten nie był również proponowany do objęcia ochroną. W Lesie Maliga znajdują się dwa drzewa z gatunku buk pospolity o rozmiarach kwalifikujących je do ochrony w formie pomników przyrody, obwody tych drzew to odpowiednio 556 cm (drzewo zrosnięte, 350 cm i 370 cm) i 423 cm. Drzew tego typu może być więcej, stare buki są bowiem w Lesie Maliga dość powszechne, ale drzewa o imponujących kształtach czy rozmiarach nie zostały dostrzeżone w czasie prowadzenia wizji terenowej poza wymienionymi powyżej dwoma okazami, które rosną blisko głównych ścieżek. Opracowanie ekofizjograficzne oraz prognoza nie stanowi szczegółowej inwentaryzacji przyrodniczej i nie jest tu wymagane dokładne skartowanie całego terenu w poszukiwaniu drzew o charakterze pomnikowym. Drzewa tego typu mogą występować dalej od ścieżek, w miejscach mniej dostępnych. Duża ilość buków o pokaźnych rozmiarach została tu niestety wycięta w wyniku budowy drogi Racibórz-Pszczyna. Być może należałoby w przyszłości spenetrować teren Lasu Maliga w ramach inwentaryzacji przyrodniczej mającej na celu wskazanie potencjalnych pomników przyrody na terenie

miasta. Drzewo zrośnięte o obwodzie 556 cm stanowi niezwykle ciekawy okaz przyrodniczy, dwa tworzące je pnie są zrośnięte tylko z jednej strony, z drugiej zaś rosną w pewnym niewielkim oddaleniu od siebie. Drzewo to niewątpliwie stanowi ewenement nie tylko w skali regionalnej.

Jak to już opisano jak do tej pory nie wskazywano tu potencjalnych terenów do objęcia ochroną. Sprawa ta jest dyskusyjna, albowiem znajdujące się tu tereny Lasu Maliga, czterech dawnych stawów oraz dolina Boguszowickiego Potoku cechują się podwyższoną wartością przyrodniczą, ale nie na tyle dużą, by bezwarunkowo wskazywać je do ochrony. Jednocześnie spełniają one wymagania wskazane dla zespołu przyrodniczo-krajobrazowego czy użytku ekologicznego. Zgodnie z art. 42 ustawy o ochronie przyrody: *„Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania”*, natomiast zgodnie z art. 43 ***Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi** są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne*. Tak więc wszystkie te trzy tereny jak najbardziej wpisują się w definicje ustawowe, niezwykle ważne jest też, że istniejące tu dolinki cieków, w tym dolina Boguszowickiego Potoku pełnią funkcję lokalnych korytarzy ekologicznych. Na poniższym rysunku pokazano tereny, które mogłyby zostać objęte ochroną jako użytki ekologiczne lub zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, najistotniejsze jest jednak by w procesie planowania przestrzennego pozostały wolne od zabudowy i zmian przeznaczenia. Odnosnie drzew również wskazane jest ich uwzględnienie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, a w przyszłości objęcie ochroną w ramach stosownej uchwały Rady Miasta.

Rysunek 16 Cenne elementy przyrody wskazane do zachowania i objęcia ewentualną ochroną prawną

Korytarze ekologiczne

W opracowaniu studialnym dotyczącym korytarzy ekologicznych w województwie śląskim⁹ nie wskazywano na analizowanym obszarze korytarzy ekologicznych dla ssaków drapieżnych i kopytnych oraz dla ptaków, a także korytarza spójności. Nie wyznaczono tu również korytarzy ekologicznych w opracowaniach dotyczących całego kraju.¹⁰ Nie mniej jednak teren Lasu Maliga oraz dolina Boguszowickiego Potoku pełnią funkcję lokalnych korytarzy ekologicznych. W otoczeniu terenu objętego opracowaniem znajdują się obszary o bardzo zróżnicowanym zagospodarowaniu, które jednak nie są całkowicie zabudowane i zwierzęta mają tu pewne możliwości przemieszczania się, zwłaszcza od strony południowo-zachodniej, gdzie znajduje się składowisko, a za nim tereny rolno-leśne i nieużytki. Dużym problemem jest tu droga Racibórz-Pszczyna, która rozcięła Las Maliga i która stanowi poważną barierę ekologiczną, możliwą do przebycia dla zwierząt tylko pod obiektem mostowym w dolinie Boguszowickiego Potoku.

2.10 KRAJOBRAZ

Na analizowanym terenie wyróżnić można cztery główne typy krajobrazu: krajobraz przemysłowy składowisk odpadów w części południowej, krajobraz leśny Lasu Maliga w części północno-zachodniej, krajobraz rolniczy terenów otwartych związany z doliną Boguszowickiego Potoku i jego dopływów oraz krajobraz rozproszonej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (dawniej zagrodowej) w części wschodniej terenu.

Las Maliga cechuje się dużymi walorami krajobrazu ze względu na faliste ukształtowanie terenu oraz istniejące tu fragmenty starszych lasów bukowych. W lesie znajduje się wiele urokliwych miejsc z parowami i niewielkimi wzgórzami porośniętymi bukami. Buczyny prezentują bardzo ciekawe walory krajobrazu w każdej porze roku: na wiosnę zachwycają świeżością delikatnie zielonych liści, w lecie dostojnym spokojem głębokiej zieleni, w jesieni wielobarwnym kobiercem opadłych liści, a w zimie widokiem wspaniałych, okazałych drzew w pełnej krasie. Niestety teren Lasu Maliga został częściowo zniszczony przez budowę drogi Racibórz-Pszczyna, nie mniej w dalszym ciągu duże fragmenty lasu z wartościowym krajobrazem ocalały. Przez teren lasu przebiegał malowniczy czerwony szlak rowerowy, który wiódł pośród buczyn dość stromym i interesującym zjazdem do ul. Ziemskiej, Niestety na skutek budowy drogi został on przerwany i do tej pory nie został odtworzony. Rowerzyści natykają się tu jedynie na nieprzyjemny, zupełnie nie przystosowany do podstawowych standardów przejazd pod drogą, który może sprawiać wiele niedogodności nawet bardziej zaawansowanym osobom, nie mówiąc o rowerzystach rzadziej wybierających się na wycieczki.

Ciekawym elementem krajobrazu jest również dolina Boguszowickiego Potoku i jej boczne dolinki, które jednak są mniej widoczne niż dolina główna. Szeroka dolina Boguszowickiego Potoku, którą zajmują łąki i grunty orne, może być dobrze obserwowana z ul. Ziemskiej zarówno dla obserwatorów nadjeżdżających od strony Ligoty, jak i od strony

---

⁹ Parusel i in., 2007 r. Korytarze ekologiczne Województwa Śląskiego

¹⁰ Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R. W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J. M., Zalewska H., Pilot M., Górny M., Kurek R.T., Ślusarczyk R. Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce. Zakład Badań Ssaków PAN, Białowieża 2011 r.

Boguszowic. Często ul. Ziemską wykorzystują rowerzyści jako dogodny i mało uczęszczany przez samochody połączenie z centrum miasta. W dolinie znajdują się wartościowe otwarcia krajobrazowe, których urozmaicheniem jest staw, a domknięcie krajobrazowe stanowi ściana lasu. W oddali widoczna jest sylweta kościoła pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Boguszowicach Starych. Podobnie jak i w przypadku Lasu Maliga, tak i tu negatywnym elementem krajobrazu stała się nowo wybudowana południowa obwodnica miasta.

W części wschodniej terenu objętego opracowaniem znajduje się zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, która dawniej miała charakter zabudowy zagrodowej. Znajdują się tu pojedyncze zabudowania, które gdzieś przedzielone są jeszcze gruntami rolnymi. Nie występują tu szczególnie wartościowe elementy krajobrazu, ale brak jest tu również elementów szczególnie dysfunkcyjnych.

W części południowej terenu znajdują się rozległe powierzchnie terenów odkształconych na skutek lokowania odpadów górniczych i składowania odpadów komunalnych. Jest to krajobraz terenów przemysłowych, zdegradowany. Powszechnie dla określenia tego typu terenów używa się zwrotu „krajobraz księżycowy”. W wielu miejscach rzeczywiście krajobraz ten należy uznać za zdegradowany, zwłaszcza tam, gdzie procesy rekultywacyjne jeszcze nie zostały zakończone lub też sypanie skały płonnej ciągle trwa, a także na składowisku odpadów komunalnych. Bardzo źle wygląda bezpośrednie sąsiedztwo składowiska odpadów komunalnych, z istniejącymi tu obiektami, ciągami śmieciarek, kontenerów, składowisk przeróżnych odpadów. Często śmieci, zwłaszcza foliowe czy papierowe są w wietrzne dni stąd wywiewane i roznoszone po okolicy. Natomiast znajdują się tu również tereny, które cechują się podwyższonymi walorami krajobrazu i jak się wydaje ich wartość będzie wraz z upływem czasu i zarastaniem roślinnością poprawiała się. Np. w części południowo-zachodniej, pomiędzy ul. Przez Zwał i ul. O. Kolberga znajduje się zwałowisko, które częściowo zostało już zrekultywowane (poza terenem opracowania, od strony ul. Przez Zwał). Przez część zachodnią zwałowiska przeprowadzono ulicę łączącą Boguszowice z Chwałowicami i Ligotą, skąd roztaczają się znakomite widoki na centralną część dzielnicy Chwałowice, a także dalej położone dzielnice Rybnika i innych miast ROW. Ze szczytu zwałowiska (obecnie 330 m n.p.m.) rozciąga się jedno z najlepszych otwarć widokowych dostępnych na całym obszarze miasta. Widoczna stąd jest doskonale dzielnica Chwałowice i Boguszowice, z zabudowaniami kopalń Chwałowice i Jankowice i wieżami charakterystycznych kościołów stanowiących stare centra tych dzielnic. Znakomicie wygląda Las Maliga widoczny po stronie północno-wschodniej, gdyż korony drzew znajdują się 20 – 30 metrów poniżej zwałowiska. Widok ten zachwyca zwłaszcza w okresie wiosennym, gdy zieleń jest jeszcze bardzo świeża i delikatna oraz na jesieni, gdy las ten wygląda z góry jak wielokolorowy kobierzec. W dalszej perspektywie widoczna jest m.in. Bazylika pw. Św. Antoniego, niewątpliwie stanowiąca doskonale rozpoznawalny symbol Rybnika, widoczne są także kominy Elektrowni Rybnik oraz fragment Zalewu Rybnickiego. Roztacza się stąd widok również na istotne elementy krajobrazu usytuowane poza terenem miasta, stanowiące ważny element krajobrazu Płaskowyżu Rybnickiego: hałdę Szarlota w Rydułtowach, hałdę Wrzosa w Pszowie, charakterystyczne hałdy stożkowe w Czerwionce-

Leszczynach, nowe zwałowiska odpadów górniczych w Jastrzębiu, kopalnię Marcel i koksownię Radlin w Radlinie, charakterystyczny szyb Jedłownik w Wodzisławiu oraz zabudowania poszczególnych miast: Żor, Jastrzębia, Wodzisławia. Przy dobrej widoczności zamknięcie krajobrazowe na południu tworzą góry masywów Beskidu Śląskiego i Beskidu Śląsko-Morawskiego z charakterystycznymi i doskonale rozpoznawalnymi szczytami Czantorii, Skrzycznego i Łysej Hory. Po stronie północno-wschodniej i wschodniej na horyzoncie widoczne są z kolei istotne w krajobrazie GOP elementy przemysłowe: kominy Elektrowni Łaziska i składowiska Skalny, kominy Elektrowni Jaworzno, maszt radiowo-telewizyjny w Mysłowicach, szyby kopalń tzw. Nadwiślańskich, a więc KWK Piast w Bieruniu, KWK Brzeszcze, KWK Silesia. Niewątpliwie po właściwym zagospodarowaniu i ostatecznej rekultywacji teren ten będzie mógł pełnić ważną funkcję rekreacyjną i turystyczną dla miasta, nie mniej na dzień dzisiejszy, zwłaszcza oglądany z bliższej perspektywy np. z ul. O. Kolberga, czy z rejonu miejskiego składowiska odpadów komunalnych sprawia mocno negatywne wrażenie, co można uznać za swoisty paradoks.

2.11 ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH

Na terenie objętym mpzp brak jest jakichkolwiek elementów zabytkowych, tak ujętych w Rejestrze Zabytków Województwa Śląskiego, jak i w Gminnej Ewidencji Zabytków, nie występują tu również stanowiska archeologiczne.

3. OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN STANU ŚRODOWISKA PRZY BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PLANU

Na analizowanym terenie obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego z lat 2014 - 2021 r. w których to planach ustalono podobne przeznaczenia terenu, jak w projekcie niniejszego planu. Realizowany plan jest kontynuacją zamierzeń wynikających z obowiązującego mpzp. W zdecydowanej większości nie zmieniają się przeznaczenia terenu w stosunku do obowiązujących planów, więc właściwie cały teren objęty opracowaniem mógłby się rozwijać w ten sam sposób zarówno przy braku realizacji ustaleń planu, jak i po jego realizacji. Celem zmiany mpzp było głównie umożliwienie realizacji tzw. „Centrum zielonej energii”, czyli umożliwienie dalszego rozwoju składowiska odpadów. Istotna była także integracja czterech obowiązujących tu mpzp w jeden spójny plan zgodny z obowiązującymi przepisami. Złaszcza mpzp z 2014 r. odbiega już dość znacznie od obecnego stanu prawnego, zwłaszcza, że jego wykonanie rozpoczęło się jeszcze w 2009 r., a na skutek przeróżnych problemów proceduralnych wydłużyło się do roku 2014 r.

Zaproponowane w projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego przeznaczenia terenu opierają się na ustaleniach obowiązujących mpzp, nie wskazano tu nowych kierunków zagospodarowania. Zasięgi poszczególnych przeznaczeń nie zmieniają się więc w stosunku do obowiązujących mpzp, natomiast nazewnictwo poszczególnych terenów dostosowano do obowiązującego obecnie rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 17 grudnia 2021 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu

miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Do nowych potrzeb rozwoju składowiska odpadów dostosowano również poszczególne wskaźniki urbanistyczne.

4. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY

Niewątpliwie dużym problemem jest występowanie na analizowanym obszarze rozległych powierzchni zdegradowanych lokowaniem odpadów pogórnich i innych mas ziemnych oraz składowiska odpadów. Teren składowisk i ich otoczenia są w całości zdegradowane, co jednocześnie w pewien sposób predestynuje je do dalszego pełnienia funkcji o charakterze składowisk odpadów czy funkcji przemysłowych. W przyszłości jednak na szczycie zwałowiska mógłby powstać cenny punkt widokowy. Dużym problemem jest samo składowisko odpadów, które z roku na rok powoduje coraz większe uciążliwości dla okolicznych mieszkańców, którzy skarżą się na smród, latające worki (lekkie plastikowe opakowania), stada ptaków żerujące na składowisku, ruch samochodów ciężarowych. Problemy te wymagają wprowadzenia rozwiązań, które jednak znacząco wykraczają poza ustalenia mpzp. Wymagane jest tu przeprowadzenie szczegółowych badań, analiza rozwiązań oraz podjęcie próby rozważenia losów składowiska w przyszłości, w tym przy wykorzystaniu najnowszych technologii. Duże oddziaływanie na środowisko wiązało się również z budową drogi Racibórz – Pszczyna, która zarówno na etapie budowy, jak i obecnie na etapie eksploatacji generuje duży wpływ na środowisko.

Jeśli idzie o problemy ochrony środowiska dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody należy wskazać brak objęcia ochroną, a przynajmniej wskazania takiej propozycji dla Lasu Maliga, doliny Potoku Boguszowickiego, ciągu niewielkich dawnych stawów oraz drzew o rozmiarach pomnikowych, co wynika z braku rzetelnie przeprowadzonej inwentaryzacji przyrodniczej miasta, która pozwoliłaby wskazać najcenniejsze obiekty do zachowania na terenie miasta. Mimo to jednak jak do tej pory wszystkie te obszary i obiekty zostały zachowane w suikzp miasta i obowiązujących planach. Wyjątkiem jest tu jedynie droga Racibórz-Pszczyna, która rozcięta i zajęła dużą część najcenniejszych połaci Lasu Maliga.

5. SKUTKI DLA ŚRODOWISKA WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI USTALEŃ PLANU

5.1 WPŁYW NA WODY POWIERZCHNIOWE

Na analizowanym terenie projekt planu nie wprowadza nowych terenów i sposobów zagospodarowania, które w sposób znaczący mogłyby pogorszyć jakość wód powierzchniowych na skutek kolizji z istniejącymi stawami czy ciekami, w sposób który powodowałby ich likwidację. Na terenach wskazanych do urbanizacji brak jest zbiorników wód powierzchniowych oraz cieków, dolinę Potoku Boguszowickiego oraz jego dolinki boczne wraz z ciągiem dawnych niewielkich stawów paciorkowych pozostawiono wolną od zabudowy. Niewątpliwie powstanie nowej zabudowy przemysłowej a także rozbudowa składowiska wpłynie na zwiększenie ilości odprowadzanych ścieków. Powstanie nowej zabudowy produkcyjno-usługowej niewątpliwie wpłynie na zwiększenie ilości odprowadzanych ścieków i to w sposób znaczący. Często będą one musiały być unieszkodliwiane w szczególny sposób, czego w żaden sposób nie można przewidzieć, nie są bowiem znane rodzaje przedsięwzięć, jakie będą tu mogły powstać, jednak będą one musiały być zawsze oparte na pozwoleniach i różnorodnych decyzjach. W projekcie planu wskazano szereg ustaleń dotyczących gospodarki wodno-ściekowej, jednak szczegółowe ustalenia będą każdorazowo musiały odnosić się do specyfiki przedsięwzięć. Podobnie i w przypadku poszerzania terenu składowiska odpadów będą musiały zostać uwzględnione wszelkie obowiązujące przepisy w dziedzinie lokalizowania składowisk. Istotne jest natomiast, że nie lokalizuje się składowiska w zupełnie nowym miejscu, a jedynie poszerza składowisko już istniejące, co minimalizuje negatywne oddziaływanie.

5.2 WPŁYW NA WODY PODZIEMNE

Na analizowanym terenie nie występują użytkowe poziomy wodonośne, z tego punktu widzenia lokowanie na tym terenie przemysłu oraz poszerzanie składowiska odpadów jest korzystne, minimalizuje bowiem zagrożenia dla wód podziemnych. Nie przewiduje się szczególnego zagrożenia wód podziemnych, choć zawsze powstanie nowej zabudowy z niedostatecznie rozwiązany systemem odprowadzania ścieków może wpłynąć na stan wód podziemnych, np. wód gruntowych. Dla ochrony wód podziemnych ważne będą więc ustalenia przedstawione w zakresie gospodarki ściekowej w rozdziale 5.1. Dla ochrony wód podziemnych kluczowe znaczenie mają działania, które wykraczają poza ramy planowania przestrzennego, takie jak egzekwowanie przez gminę podłączeń do sieci kanalizacyjnej oraz właściwe zaprojektowanie inwestycji z uwzględnieniem wszelkich potrzebnych zabezpieczeń. Tak jak opisano to już powyżej ograniczenie zagrożeń będzie związane każdorazowo z dopuszczaniem inwestycji po wnikliwej ocenie oddziaływania na środowisko i wydaniem wszelkich decyzji i pozwoleń.

5.3 WPŁYW NA KLIMAT

W szerszej skali realizacja ustaleń planu nie będzie miała wpływu na klimat. Natomiast na pewno zmianie ulegnie mikroklimat terenów na których będzie powstawała nowa zabudowa, dotyczy to zwłaszcza terenu po północnej stronie ul. O. Kolberga. Obecnie

występuje tu topoklimat terenów otwartych, związany z odłogowanymi od lat gruntami rolnymi, miejscami już zadrzewionymi. Topoklimat ten ulegnie przekształceniu na topoklimat o charakterze miejskim. Na południe od ul. O. Kolberga nie przewiduje się natomiast szczególnej zmiany topoklimatu, jest on już w sposób znaczący przekształcony. W projekcie planu wolne od zabudowy pozostawiono doliny cieków oraz Las Maliga, co będzie miało pozytywny wpływ na łagodzenie topoklimatu terenów zabudowanych i przekształconych, który znajduje się w pobliżu oraz które będą jeszcze ulegały poszerzeniu.

5.4 POWIERZCHNIA ZIEMI

5.4.1 WPŁYW NA UKSZTAŁTOWANIE TERENU

Znacząca zmiana ukształtowania terenu nastąpi na obszarach, gdzie planuje się poszerzyć składowisko odpadów oraz lokować nowe tereny przemysłowe na północ od ul. O. Kolberga. Oddziaływanie to będzie znaczące, ale jednocześnie będzie ono stanowiło kontynuację silnie przekształconych terenów, które występują w pobliżu. Tereny na południe od ul. O. Kolberga są już w dużym stopniu przekształcone i można spodziewać się tu dalszych przekształceń, trwają tu bowiem ciągle procesy lokowania odpadów komunalnych i górniczych.

5.4.2 WPŁYW NA GLEBY

Przy powstaniu planowanej zabudowy na terenach wskazanych do urbanizacji istniejące tu gleby ulegną w większości zniszczeniu (zajętość terenu), choć należy mieć świadomość, że praktycznie brak jest tu gleb mających wartość dla rolnictwa. Gleby na terenach 1P-IO i 1IO są już od lat odkształcone i stanowią ruderalne nieużytki, często zadrzewione. Na skutek ustaleń projektu planu nie zachodzi konieczność pozyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych lub leśnych. Nie występują tu gleby klasy III, a dodatkowo teren ten znajduje się w obrębie administracyjnym miasta. Użytki leśne nie kolidują z terenami wskazanymi do urbanizacji.

5.5 WPŁYW NA ZASOBY NATURALNE

Projekt planu ujawnia udokumentowane złoża węgla kamiennego i piasków podsadzkowych, jak również obszary i tereny górnicze. Złoże piasków podsadzkowych znajdujące się na analizowanym terenie zostało już zasypane odpadami w latach poprzednich, należałoby je więc wykreślić z bilansu kopalin, co jednak nie jest elementem procedury sporządzania mpzp.

Ponieważ w podłożu analizowanego terenu występują eksploatowane złoża węgla kamiennego dla potrzeb niniejszego planu sporządzono na podstawie art. 104 ustawy prawo geologiczne i górnicze opracowanie ekofizjograficzne problemowe, gdzie wskazano obszary dla których wyznacza się filar ochronny. Są to tereny P-IO produkcji lub gospodarowania odpadami, IO gospodarowania odpadami i KDR dróg głównych ruchu przyspieszonego, istnieje bowiem uzasadniona obawa, że na skutek eksploatacji istniejące tu lub planowane inwestycje mogłyby ulec dewastacji. Obszary dla których wyznacza się w złożu kopalin filar ochronny musiałyby być uwzględnione przy przyszłych planach eksploatacji złóż np. przy zmianie koncesji czy planu zagospodarowania złoża. Jednak po etapie opiniowania wycofano

się z tych zapisów, bowiem Okręgowy Urząd Górniczy oraz Polska Grupa Górnicza kwestionowały zasadność wprowadzania takich zapisów).

5.6 WPŁYW NA PRZYRODĘ OŻYWIONĄ

Na terenach już zurbanizowanych, a więc po południowej stronie ul. O. Kolberga wprowadzenie ustaleń planu nie spowoduje zmian stanu środowiska przyrodniczego, gdyż takowe występuje tu tylko w ograniczonym stopniu jako zieleń towarzysząca składowisku tj. trawniki, roślinność ruderalna, niewielkie kępy krzewów itp. Częste są tu powierzchnie zupełnie pozbawione roślinności. Na pozostałym terenie (na północ od ul. O. Kolberga), gdzie planuje się wprowadzenie zabudowy przemysłowo-usługowej oraz poszerzenie składowiska występują odłogowane grunty rolne o charakterze ruderalnym oraz zadrzewienia o podobnym charakterze. Wprowadzenie zabudowy w miejscach które przewiduje plan, a które na dzień dzisiejszy stanowią nieużytki porośnięte roślinnością ruderalną spowoduje zmianę w środowisku roślinnym wyrażającą się między innymi w zanikaniu roślinności naturalnej na rzecz gatunków obcych na terenach realizacji zabudowy. Niewielkie powierzchnie terenów rolnych (często od lat odłogowanych), mogą być zabudowane i przekształcone, roślinność i zwierzęta związane do tej pory z odłogowanymi gruntami rolnymi zostaną stąd wyparte. Na terenach już zurbanizowanych wprowadzenie ustaleń planu nie spowoduje zmian stanu środowiska przyrodniczego, gdyż takowe występuje tu tylko w ograniczonym stopniu. Natomiast cenniejsze pod względem przyrodniczym tereny, a więc Las Maliga, teren niewielkich dawnych stawów oraz dolinę Boguszwickiego Potoku pozostawiono wolną od zabudowy i nie przewiduje się dla nich zagrożenia.

Reasumując na terenach przewidzianych w planie do urbanizacji nie występują stanowiska roślin chronionych czy cenne siedliska przyrodnicze, a zmiana planu nie przyczyni się do pogorszenia stanu środowiska przyrodniczego.

5.7 WPŁYW NA OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIETNIA 2004 r. ORAZ NA KORYTARZE EKOLOGICZNE

Wpływ na istniejące tereny chronione

Na analizowanym terenie nie występują żadne formy ochrony przyrody w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 1 - 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 916), nie przewiduje się więc zagrożenia dla tego elementów środowiska.

Wpływ na proponowane formy ochrony przyrody

W opracowaniu ekofizjograficznym z 2022 r. wskazano na możliwość objęcia ochroną dwóch drzew jako pomników przyrody, terenu Lasu Maliga, czterech dawnych stawów oraz dolina Boguszwickiego Potoku. Cechują się one podwyższoną wartością przyrodniczą, ale nie na tyle dużą, by bezwarunkowo wskazywać je do ochrony. Jednocześnie spełniają one wymagania wskazane dla zespołu przyrodniczo-krajobrazowego czy użytku ekologicznego. Szerzej te kwestie omówiono w rozdziale 2.9, problematyka obejmowania ochroną

poszczególnych terenów nie leży jednak w gestii projektu mpzp. Nie mniej wszystkie te wartościowe obiekty zostały uwzględnione w projekcie mpzp poprzez nie wskazywanie w ich obrębie możliwości jakiegokolwiek urbanizacji, w związku z czym nie przewiduje się dla nich zagrożenia.

Wpływ na korytarze ekologiczne

W opracowaniu studialnym dotyczącym korytarzy ekologicznych w województwie śląskim¹¹ nie wskazywano na analizowanym obszarze korytarzy ekologicznych dla ssaków drapieżnych i kopytnych oraz dla ptaków, a także korytarza spójności. Nie wyznaczono tu również korytarzy ekologicznych w opracowaniach dotyczących całego kraju.¹² Nie mniej jednak teren Lasu Maliga oraz dolina Boguszowickiego Potoku pełnią funkcję lokalnych korytarzy ekologicznych. W otoczeniu terenu objętego opracowaniem znajdują się obszary o bardzo zróżnicowanym zagospodarowaniu, które jednak nie są całkowicie zabudowane i zwierzęta mają tu pewne możliwości przemieszczania się, zwłaszcza od strony południowo-zachodniej, gdzie znajduje się składowisko, a za nim tereny rolno-leśne i nieużytki. Dużym problemem jest tu droga Racibórz-Pszczyna, która rozcięła Las Maliga i która stanowi poważną barierę ekologiczną, możliwą do przebycia dla zwierząt tylko pod obiektem mostowym w dolinie Boguszowickiego Potoku. Las Maliga i dolina Boguszowickiego Potoku pozostaje wolna od zabudowy w związku z czym nie przewiduje się zagrożenia i przerwania tych lokalnych korytarzy ekologicznych. W dalszym ciągu podkreślić jednak należy, że już na dzień dzisiejszy te możliwości przemieszczania się są mocno ograniczone.

5.8 WPŁYW NA KRAJOBRAZ

Na analizowanym obszarze jak dotychczas przeważał krajobraz terenów rolniczych odłogowanych, często z zadrzewieniami i roślinnością ruderalną. Na skutek ustaleń planu na terenach po północnej stronie ul. O. Kolberga powstanie rozległa strefa krajobrazu przemysłowego, stanowiąca kontynuację zdegradowanego krajobrazu terenu składowiska i jego otoczenia. W ostatnich latach „nowy” krajobraz przemysłowy pojawia się w wielu miejscach na terenie województwa śląskiego, opolskiego oraz całej Polski. Dawniej tereny przemysłowe cechowały się dużym impaktem na krajobraz ze względu na technologie, które były w użyciu oraz brak dbałości o oszczędne korzystanie z terenu. Obecnie powstające tereny przemysłowe przeważnie realizowane są w sposób minimalistyczny, co również wiąże się z ekonomią. Zwykle są to obiekty typowe, które zostały ukształtowane na skutek wieloletnich prac architektów i budowniczych uwzględniających istnienie najlepszych dostępnych praktyk. Stosuje się stonowaną kolorystykę oraz brak śmiałych form, co powoduje, że tereny tego typu zwykle nie stanowią elementów krajobrazu, który przyciągałby wzrok – tak w sensie negatywnym, jak i pozytywnym. Natomiast obiekty składowiska odpadów zwykle stanowią zdecydowanie negatywne elementy krajobrazu, zwłaszcza jeśli związane są z powstaniem różnego typu zwałowisk i składów odpadów.

---

¹¹ Parusel i in., 2007 r. Korytarze ekologiczne Województwa Śląskiego

¹² Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R. W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J. M., Zalewska H., Pilot M., Górny M., Kurek R.T., Ślusarczyk R. Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce. Zakład Badań Ssaków PAN, Białowieża 2011 r.

W zapisach projektu planu znalazły się wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów oraz zasady kształtowania ładu przestrzennego, które powinny zabezpieczyć właściwe kształtowanie się krajobrazu, niewątpliwie jednak można uznać, że zmiany krajobrazu na północ od ul. O. Kolberga będą znaczne oraz, że istniejąca strefa krajobrazu przemysłowego po stronie południowej ulegnie znacznemu powiększeniu. Podobnie jak i w przypadku innych elementów środowiska pozytywne jest, że negatywny wpływ ma charakter kontynuacji stanu już istniejącego, a nie pojawia się w zupełnie nowej lokalizacji.

5.9 WPŁYW NA ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH

Na analizowanym terenie nie występują zabytki oraz obiekty o wartościach kulturowych wpisane do Rejestru Zabytków Województwa Śląskiego, ani wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków. W związku z ustaleniami planu nie przewiduje się wpływu na zabytki o obiekty o wartościach kulturowych.

5.10 WPŁYW NA WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

5.10.1 JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Projekt zmiany planu wprowadza funkcje, które mogą wpłynąć na potencjalne pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego, gdyż może na terenach P-IO i IO powstać szereg nowych emitorów. Zwykle zagrożenie ze strony obiektów przemysłowo-usługowych jest niewielkie, ponieważ muszą one spełnić szereg norm ujętych w prawie ochrony środowiska oraz objęte są bieżącym system monitoringu, kontroli oraz pozwoleń. Niebagatelne znaczenie ma tu jednak proces uzyskiwania wszelkich pozwoleń, a także później właściwe użytkowanie urządzeń i sama kontrola obiektów.

Należy prognozować, że na skutek budowy obiektów przemysłowo-usługowych nie wystąpią znaczące przekroczenia norm, gdyż takie są wymagania prawa ochrony środowiska. Zgodnie z art. 144 prawa ochrony środowiska zasięgi wszelkich oddziaływań muszą mieścić się w granicach terenu do którego inwestor ma tytuł prawny. Niewątpliwie jednak poprzez samą zabudowę tych terenów wzrośnie ilość emitorów oraz jakość powietrza ulegnie pogorszeniu w stosunku do obecnego stanu. Istotnym jest również fakt, że na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie sposób przewidzieć jaki rodzaj przedsięwzięcia powstanie na tym terenie, a rodzaj prowadzonej działalności i zastosowane szczegółowe rozwiązania mają kluczowe znaczenie dla rodzajów i intensywności oddziaływań, które mogą wystąpić.

Zagrożenie ze strony terenów przemysłowo-usługowych ocenia się jako niewielkie, ponieważ przed ich realizacją i uruchomieniem muszą one spełnić odpowiednie wymogi w zakresie emisji do powietrza, zdają coroczne sprawozdania z zakresu korzystania ze środowiska, a ponadto podlegają kontroli ze strony WIOŚ. Ostateczna ocena będzie jednak dotyczyła konkretnych przedsięwzięć przy założeniu zgodnym z art. 144 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska, tj. ich oddziaływanie nie powinno wykraczać poza teren danego inwestora.

Natomiast poszerzenie składowiska odpadów może powodować uciążliwości związane głównie z odorami, które nie są normowane. Z tego punktu widzenia istotne jest oddalenie terenów składowiska od zabudowy mieszkaniowej oraz ograniczenie lokowania nowej tego typu zabudowy w pobliżu. Należy jednak zwrócić uwagę, że w ostatnich latach problem występowania odorów od składowiska jest coraz dotkliwszy, zwłaszcza w okresach gorącego, upalnego lata, a z takimi mamy ostatnio dość często do czynienia. Związane to jest zarówno z sytuacją klimatyczną, jak i bardzo dużym przyrostem odpadów w ostatnich 10 – 15 latach, na co wpływ ma zmiana stylu konsumpcji i handlu (bardzo duża ilość opakowań, pojawienie się modelu zakupów w marketach, nadmierne zakupy i w rezultacie wyrzucanie jedzenia itp.). Sytuacja ta niestety dotyczy także i innych miejsc w Polsce, gdzie znajdują się składowiska odpadów (np. Zabrze, Oświęcim) i nie jest tylko lokalnym problemem Rybnika. Minimalizacja negatywnych wpływów wymaga przeprowadzenia szczegółowych badań, analiz i nowoczesnych rozwiązań technologicznych, które wykraczają poza formułę mpzp, niewątpliwie jednak będą musiały zostać przeprowadzone.

5.10.2 KLIMAT AKUSTYCZNY

Dopuszczalne poziomy hałasu powinny odpowiadać wymaganiom rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz. U. z 2014 poz. 112). Prowadzenie działalności na terenach o funkcjach przemysłowo-usługowych nie powinno powodować przekroczenia standardów jakości środowiska, o czym wyraźnie mówi art. 144 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska. W dalszej części w ust. 2 tego artykułu jest wyraźny nakaz dotyczący ewentualnego oddziaływania na środowisko i tereny sąsiednie, tj. eksploatacja instalacji powodująca wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, emisje hałasu oraz wytwarzanie pól elektromagnetycznych nie powinna powodować przekroczenia standardów jakości środowiska, do którego prowadzący instalację ma tytuł prawny.

Niewątpliwie jednak powstanie nowych terenów o funkcji przemysłowo-usługowej i składowiska odpadów przyczyni się do pogorszenia jakości klimatu akustycznego. W związku z charakterem przedsięwzięcia mogą wystąpić uciążliwości, które będą wynikały z trybu pracy samych obiektów, czyli np. hałas wynikający ze zwiększonego ruchu pojazdów pracowników czy samochodów dostawczych czy też hałas, który powodować będą niektóre możliwe usługi czy przemysł (funkcje jakie tu mogą powstać nie są znane na dzień dzisiejszy). Wystąpienie tych zjawisk jest możliwe, jednakże bardzo trudne do oszacowania, gdyż na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie są znane szczegóły charakterystyki możliwych tu do realizacji przedsięwzięć. W przypadku wystąpienia przekroczeń istnieje możliwość ograniczenia uciążliwości np. poprzez budowę ekranów akustycznych czy zastosowanie innych zabezpieczeń, jak np. odsunięcie emitorów jak najdalej od terenów chronionych akustycznie. Sprawy te będą musiały być szczegółowo rozpatrzone na etapie projektu budowlanego i ewentualnie uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Istotne dla analizowanego terenu jest, że tereny chronione akustycznie występują w pewnym oddaleniu od terenów gospodarowania odpadami. Od terenu z zabudową mieszkaniową położonego w części wschodniej odległość

wynosi ok. 120 – 180 metrów, zaś w części południowej nawet 300 – 400 metrów. Tereny IO od terenów mieszkaniowych oddzielone są również pasami zadrzewień.

W przypadku wystąpienia negatywnych oddziaływań inwestor będzie musiał każdorazowo wprowadzić odpowiednie zabezpieczenia. Do rodzajów zabezpieczeń należy np.: prowadzenie prac wyłącznie w określonych godzinach (np. poza godzinami nocnymi), zastosowanie ekranów akustycznych, prowadzenie prac w pomieszczeniach, odpowiednia lokalizacja emitorów hałasu.

W przypadku zanieczyszczeń powietrza do rodzajów zabezpieczeń można zaliczyć np.: montaż właściwych, zgodnych z obowiązującymi normami urządzeń, montaż odciągów spalin, odpowiednia lokalizacja emitorów. W związku z charakterem analizowanego terenu oraz z ewentualną możliwością wprowadzenia zabezpieczeń, nie przewiduje się wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na analizowanym obszarze.

5.10.3 POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

Projekt planu nie wprowadza specjalnych obostrzeń co do lokowania anten telefonii komórkowej. Podobnie jak w przypadku emisji zanieczyszczeń i hałasu, wprowadzanie do środowiska pól elektromagnetycznych obostrzone jest szeregiem przepisów oraz systemu kontroli, stojących poza systemem planowania przestrzennego. Należy również dodać, że zgodnie z ustawą z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego nie może ustanawiać zakazów, a przyjmowane w nim rozwiązania nie mogą uniemożliwiać rozwoju telefonii komórkowej.

5.10.4 GOSPODARKA ODPADAMI

Ze względu na przyrost zabudowy produkcyjnej oraz możliwość rozbudowy terenów składowiska odpadów niewątpliwie wzrośnie też ilość powstających odpadów. Projekt planu wprowadza możliwość poszerzenia składowiska odpadów, co może być zagrożeniem dla środowiska, ale za pozytywne należy uznać, że składowisko jest tylko poszerzane w miejscu oddalonym od siedzib ludzkich. Nie wprowadza się nowych składowisk odpadów, a jedynie poszerza istniejące, a jednocześnie planuje się wprowadzać rozwiązania, które będą docelowo prowadzić do racjonalnej gospodarki odpadami i ich prawidłowego unieszkodliwiania. Gospodarka odpadami obostrzona jest szeregiem przepisów oraz systemu kontroli, stojących poza systemem planowania przestrzennego. Problem ten regulują zarówno ustawy (ustawa z 14 grudnia 2012 r. o odpadach, ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach) jak również odpowiednie uchwały Rady Miasta oraz programy gospodarki odpadami. W projekcie planu ustalono, by sposób postępowania z odpadami był zgodny z tymi przepisami oraz umożliwiono rozwój składowiska, co pozwoli na lepszą gospodarkę odpadami w mieście.

5.10.5 ZAGROŻENIE POWODZIOWE

Na analizowanych terenach nie stwierdzono występowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, nie było więc potrzeby wprowadzania ustaleń w tym zakresie. Doliny cieków gdzie może dochodzić do lokalnych podtopień pozostawiono wolne od zabudowy.

5.10.6 ZAGROŻENIE OSUWISKOWE

Na analizowanych terenach nie stwierdzono występowania zagrożeń ruchami masowymi ziemi, nie było więc potrzeby wprowadzania ustaleń w tym zakresie.

6. PRZEWIDYWANE MOŻLIWOŚCI TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Projekt planu nie wprowadza funkcji, które mogłyby potencjalnie transgranicznie oddziaływać na środowisko.

7. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJE PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

W projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu miasta Rybnik zaproponowano szereg rozwiązań mających na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko. W szczególności zaproponowano:

w zakresie zaopatrzenia w sieć teletechniczną:

- W zakresie zaopatrzenia w sieć teletechniczną ustala się obsługę telekomunikacyjną z istniejącej i projektowanej sieci telekomunikacyjnej;

w zakresie gospodarki wodno-ściekowej:

- W zakresie zaopatrzenia w wodę, w tym do celów przeciwpożarowych, ustala się zaopatrzenie w wodę z istniejącej bądź projektowanej sieci wodociągowej, z zastrzeżeniem przepisów rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie.

W zakresie odprowadzania ścieków:

- nakazuje się odprowadzenie ścieków bytowych do miejskiej kanalizacji sanitarnej, z zastrzeżeniem przepisów ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach;
- nakazuje się odprowadzenie wód opadowych i roztopowych z działek budowlanych zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie;;
- nakazuje się odprowadzenie wód opadowych i roztopowych z dróg zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 24 czerwca 2002 roku w sprawie przepisów techniczno-budowlanych dotyczących dróg publicznych.

w zakresie zaopatrzenia w ciepło – dopuszczenie dostaw z:

- poprzez lokalne bądź indywidualne źródło ciepła, z wykorzystaniem istniejącej bądź projektowanej sieci gazowej lub ciepłowniczej, lub;
- poprzez lokalne bądź indywidualne źródło ciepła z wykorzystaniem istniejącej bądź projektowanej sieci elektroenergetycznej, lub;
- poprzez lokalne bądź indywidualne źródło ciepła z wykorzystaniem urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii z wyjątkiem urządzeń wykorzystujących siłę wiatru
- w przypadku braku możliwości dostawy ciepła z wykorzystaniem istniejącej bądź projektowanej sieci gazowej lub ciepłowniczej, dopuszcza się dostawę ciepła w oparciu o proekologiczne i wysokosprawne indywidualne źródło ciepła, charakteryzujące się brakiem lub niską emisją substancji do powietrza.

w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną:

- istniejącej i projektowanej sieci elektroenergetycznej, lub;
- urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii z wyjątkiem urządzeń wykorzystujących siłę wiatru, lub;
- układów bądź urządzeń kogeneracyjnych.

w zakresie zaopatrzenia w gaz:

- dostawa gazu z istniejącej i projektowanej sieci gazowej;

W zakresie gospodarki odpadami:

- nakazuje się lokalizowanie miejsc na pojemniki służące do czasowego gromadzenia odpadów stałych jako osłoniętych od strony dróg publicznych i dróg wewnętrznych;
- zakazuje się prowadzenia działalności związanej wyłącznie z gospodarowaniem odpadami za wyjątkiem zbierania i przetwarzania odpadów wytwarzanych jako element towarzyszący prowadzeniu działalności zgodnej z przeznaczeniem terenu, z zastrzeżeniem pkt 3 i 4;
- dopuszcza się na terenach oznaczonych symbolami 1P-IO i 1IO realizację inwestycji związanych z wytwarzaniem odpadów oraz polegających na przetwarzaniu odpadów i zbieraniu odpadów;
- dopuszcza się na terenie oznaczonym symbolem 4ZN realizację inwestycji polegających na przetwarzaniu odpadów innych niż niebezpieczne.

pozostałe:

- w projekcie planu, zgodnie z art. 114 ust. 1 Prawa Ochrony Środowiska wskazano, które z terenów należą do poszczególnych rodzajów terenów o których mowa w art. 113 ust. 2 pkt 1;
- ustalono szczegółowe zapisy dotyczące zasad kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenów;

- ujawniono udokumentowane złoża kopalin, obszary i tereny górnicze;
- pozostawiono wolne od zabudowy tereny Lasu Maliga, doliny Potoku Boguszowickiego, czterech niewielkich dawnych stawów oraz dwóch drzew proponowanych do objęcia ochroną jako pomniki przyrody;

W projekcie mpzp nie wprowadzono zapisów dotyczących kompensacji przyrodniczej. Zakres kompensacji przyrodniczej może zostać określony, zgodnie z art. 75 ust. 4 i 5 prawa ochrony środowiska w pozwoleniu na budowę lub w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ze względu na charakter planu oraz brak znaczących negatywnych oddziaływań na elementy środowiska w prognozie oddziaływania na środowisko nie proponuje się działań zapobiegawczych lub minimalizujących negatywne oddziaływania.

8. MOŻLIWOŚCI ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DLA OBSZARU NATURA 2000

Na analizowanym terenie, jak i na całym obszarze miasta Rybnik ani w jego sąsiedztwie nie występują obszary Natura 2000. Projekt planu nie wprowadza funkcji, które mogłyby oddziaływać na cele, przedmiot ochrony i integralność jakiegokolwiek obszaru Natura 2000, więc nie ma potrzeby rozpatrywania rozwiązań alternatywnych.

9. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO PLANU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Na etapie projektu planu nie wprowadzono konkretnych rozwiązań mających na celu analizę skutków realizacji oraz częstotliwości jej przeprowadzania. Zakres planu określony w ustawie z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2022 poz. 503) oraz w rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 17 grudnia 2021 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. (Dz. U. z 2021 r., poz. 2404) nie przewiduje możliwości określenia monitoringu w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Wskazanie takie byłoby niezgodne z przepisami prawa i znacząco wykraczałoby poza ustawowe kompetencje Rady Miasta. Należy jednak zwrócić uwagę, że zgodnie z art. 32 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w celu oceny aktualności studium i planów miejscowych wójt, burmistrz albo prezydent miasta dokonuje analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy, ocenia postępy w opracowywaniu planów miejscowych i opracowuje wieloletnie programy ich sporządzania w nawiązaniu do ustaleń studium. W ramach tej analizy również mogą zostać ocenione skutki dla środowiska zachodzące w wyniku realizacji projektowanego dokumentu.

Jednocześnie skutki realizacji postanowień planu będą podlegały bieżącemu monitoringowi odpowiednich służb ochrony środowiska, służb ochrony przyrody, organów administracji oraz organizacji ekologicznych. Bardzo ważna jest również postawa obywateli, którzy powinni reagować natychmiastową interwencją w przypadku stwierdzenia wystąpienia uciążliwości.

10. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Projekt planu obejmuje obszar w rejonie ul. O. Kolberga i procedowany jest na podstawie uchwały Nr 813/XLVIII/2022 Rady Miasta Rybnika z dnia 24 lutego 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miasta Rybnika obejmującej obszar w rejonie ulicy O. Kolberga (MPZP 67). Celem sporządzenia projektu planu było:

- 1) sporządzenie planu dla fragmentu terenu górniczego;
- 2) wskazanie obszarów, dla których wyznacza się filary ochronne w złożach węgla kamiennego i metanu pokładów węgla;
- 3) umożliwienie lokalizowania nowoczesnego centrum gospodarowania odpadami, w ramach którego planowane jest powstanie sortowni, instalacji komunalnej, instalacji do przetwarzania odpadów biodegradowalnych, wielkogabarytowych i budowlanych (główną inwestycją ma być budowa instalacji termicznego przekształcania odpadów, która w sposób ekologiczny i bezpieczny dla środowiska zagospodaruje odpady, co w efekcie zapewni produkcję energii cieplnej, energii elektrycznej i wodoru).

Istotna była także integracja czterech obowiązujących tu mpzp w jeden spójny plan zgodny z obowiązującymi przepisami. Zwłaszcza mpzp z 2014 r. odbiega już dość znacznie od obecnego stanu prawnego, zwłaszcza, że jego wykonanie rozpoczęło się jeszcze w 2009 r., a na skutek przeróżnych problemów proceduralnych wydłużyło się do roku 2014 r.

Zaproponowane w projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego przeznaczenia terenu opierają się na ustaleniach obowiązujących mpzp, nie wskazano tu nowych kierunków zagospodarowania. Zasięgi poszczególnych przeznaczeń nie zmieniają się więc w stosunku do obowiązujących mpzp, natomiast nazewnictwo poszczególnych terenów dostosowano do obowiązującego obecnie rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 17 grudnia 2021 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Do nowych potrzeb rozwoju składowiska odpadów dostosowano również poszczególne wskaźniki urbanistyczne.

Ponieważ w podłożu analizowanego terenu występują eksploatowane złoża węgla kamiennego dla potrzeb niniejszego planu sporządzono na podstawie art. 104 ustawy prawo geologiczne i górnicze opracowanie ekofizjograficzne problemowe, gdzie wskazano obszary dla których wyznacza się filar ochronny. Są to tereny P-IO produkcji lub gospodarowania odpadami, IO gospodarowania odpadami i KDR dróg głównych ruchu przyspieszonego, istnieje bowiem uzasadniona obawa, że na skutek eksploatacji istniejące tu lub planowane inwestycje mogłyby ulec dewastacji na skutek podziemnej eksploatacji węgla kamiennego. Jednak po etapie opiniowania wycofano się z tych zapisów, bowiem Okręgowy Urząd Górniczy oraz Polska Grupa Górnicza kwestionowały zasadność wprowadzania takich zapisów).

W projekcie planu wskazano przeznaczenia terenu na których realizacja inwestycji może powodować znaczące oddziaływania na środowisko: na terenie IO składowisko odpadów, zakład unieszkodliwiania odpadów, spalarnię odpadów, unieszkodliwianie

odpadów wydobywczych, punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych, instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych, a na terenie P – IO wszystkie wymienione powyżej oraz dodatkowo różnego rodzaju obiekty przemysłowe. Te przeznaczenia były już wskazane w obowiązującym mpzp, jednocześnie jednak należy zauważyć, że możliwość ich realizacji na analizowanym terenie jest trafna, stanowią one bowiem kontynuację obiektów już istniejących po południowej stronie ul. O. Kolberga oraz położone są w pewnym oddaleniu od istniejącej zabudowy mieszkaniowej.

W obrębie terenów P-IO i IO możliwe będzie powstanie i rozwój nowych obiektów o charakterze produkcyjnym oraz związanych z gospodarką odpadami, często o znaczącym oddziaływaniu na środowisko. Wszystkie tu powstające nowe obiekty, które niewątpliwie będą wykazywały podwyższony impakt na środowisko będą musiały uzyskać szereg różnego typu pozwoleń, a przede wszystkim decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Na etapie prognozy nie sposób przewidzieć jakiego rodzaju przedsięwzięcia będą tu powstawały w przyszłości, ale jednoznacznie należy wskazać, że na terenach przewidzianych do urbanizacji nie występują cenne siedliska przyrodnicze (a wręcz przeciwnie, prawie wyłącznie tereny ruderalne), a jednocześnie cała ta strefa idealnie nadaje się do dalszego rozwoju przemysłu i poszerzenia składowiska odpadów. Lepiej by obiekty uciążliwe dla środowiska powstawały na terenie już przekształconym czy w jego pobliżu, niż na innych terenach, gdzie do tej pory nie było oddziaływać.

W projekcie mpzp uwzględniono również szereg uwarunkowań środowiskowych, m.in. występowanie złóż kopalin, obszarów i terenów górniczych, terenów cennych pod względem przyrodniczym, dolin cieków. W generalnym ujęciu, choć miejscami skala zmian będzie duża, na obszarach przewidzianych w planie do urbanizacji nie występują stanowiska roślin chronionych czy cenne siedliska przyrodnicze, a zmiana planu nie przyczyni się do znaczącego pogorszenia stanu środowiska przyrodniczego, niewątpliwie natomiast wystąpią uciążliwości związane z zabudową przemysłowo-usługową oraz składowiskami odpadów. Najcenniejsze elementy przyrodnicze, lasy i doliny cieków pozostawiono jako wolne od zabudowy.

Prognoza miała na celu określenie prawdopodobnych skutków realizacji ustaleń planu na poszczególne elementy środowiska w ich wzajemnym powiązaniu, w szczególności na ekosystemy, krajobraz, a także na ludzi, dobra materialne i dobra kultury. Została ona wykonana zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Analizowany teren położony jest w mieście Rybnik, we wschodniej części dzielnicy Chwałowice oraz zachodniej części dzielnicy Boguszowice Stare. Granicę zachodnią analizowanego terenu stanowi ul. Tkoczów, granicę wschodnią ul. Ziemska, granicę północną stanowi Droga Regionalna DW 935 Racibórz - Pszczyna. Granica południowa oraz południowa część granicy wschodniej i zachodniej przebiegają nieregularnie, bez wyraźnego wyróżnienia w terenie. Powierzchnia analizowanego obszaru wynosi ok. 145 ha. Zgodnie ze Szczegółową Mapą Geologiczną Polski ark. Rybnik całą część centralną, zachodnią i północną zajmują piaski i żwiry wodnolodowcowe. Dolinę Boguszowickiego Potoku i jego dopływów zajmują mułki, piaski i żwiry rzeczne tarasów zalewowych 0,5 – 2,5 m n.p. rzeki i den dolinnych oraz

namuły den dolinnych. Całą północną część terenu zajmują rozległe nasypy i wkopy drogi Racibórz – Pszczyna, zaś część południowo-zachodnią wielometrowe nasypy składowiska skały płonnej oraz składowiska odpadów komunalnych. Powierzchniowa budowa geologiczna, jak i rzeźba terenu jest tu znacząco odkształcona. Przez wschodnią część analizowanego terenu przepływa ciek o nazwie Boguszowicki Potok do którego uchodzą dwa niewielkie dopływy, jeden w części centralnej, drugi w części południowo-wschodniej terenu. Wszystkie te cieki mają charakter niewielkich strumieni, wykorzystywanych także jako rowy melioracyjne, ale mają one naturalny charakter o czym świadczy fakt, że płyną one wyraźnie zaznaczającymi się w ukształtowaniu terenu dolinkami. Boguszowicki Potok płynie szeroką doliną której dnem biegnie ul. Ziemska, dwa mniejsze cieki płyną dnami dolinek bocznych, które rozpoczynają się w rejonie osadników na północ od ul. O. Kolberga w części centralnej obszaru oraz na południe od ul. O. Kolberga w części wschodniej obszaru. Sam Boguszowicki Potok rozpoczyna swój bieg na wschód od analizowanego obszaru w rejonie ul. Strażackiej w Boguszowicach. Prócz tych trzech wyraźnie zaznaczających się cieków znajduje się tu również szereg mniejszych cieków o charakterze rowów melioracyjnych dopływających do cieków wyżej wymienionych. Spośród zbiorników wód powierzchniowych wymienić należy osadnik wód dołowych znajdujący się w części południowej obszaru, jego powierzchnia to ok. 4,7 ha, przy czym na obszarze objętym opracowaniem znajdują się tylko niewielkie północne i zachodnie skrawki tego zbiornika. W części północno-wschodniej analizowanego terenu znajduje się jeden większy staw o powierzchni ok. 0,37 ha, który pozostaje zagospodarowany. W dolince cieku pomiędzy istniejącym stawem, a drogą Racibórz-Pszczyna znajdował się ciąg stawów paciorkowych, które obecnie są mocno zarośnięte i nie są zagospodarowane, ale ciągle utrzymują się tu podmokłości oraz widoczne są ślady dawnych grobli. Stan wody na tych stawach jest zależny od opadów, w okresach suchych wody może tu zupełnie nie być, zaś w okresach wzmożonych opadów czy roztopów niecki stawów napełniają się wodą. Jak wynika z archiwalnych map, Numerycznego Modelu Terenu oraz oględzin w terenie znajdowały się tu prawdopodobnie cztery stawy o łącznej powierzchni ok. 1,7 ha. Te dawne stawy są bardzo ciekawym elementem zagospodarowania analizowanego terenu, gdyż dawniej stawy paciorkowe były bardzo rozpowszechnione na terenie Płaskowyżu Rybnickiego, a ich pozostałości obserwuje się w wielu miejscach, szczególnie w obrębie mocno wciętych dolin cieków. W obrębie doliny Boguszowickiego Potoku stawów jest więcej, a znajdujące się na analizowanym terenie położone są najwyżej w obrębie biegu cieku, jednak ciągi stawów widoczne są również w Ligocie w rejonie ul. Łukasiewicza, ul. Boguszowickiej oraz pomiędzy ul. Studzienną i ul. H. Sienkiewicza (kilka rozległych stawów). W rejonie ul. O. Kolberga znajdują się dwa niewielkie zbiorniki techniczne na wodę deszczową odprowadzaną z ulicy O. Kolberga. Na analizowanym terenie nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, ani tereny predystynowane do wystąpienia podtopień. W dolinach cieków w okresie wzmożonych opadów lub roztopów może dochodzić do lokalnych podtopień. Zgodnie z Mapą Hydrogeologiczną Polski ark. Rybnik na analizowanym obszarze nie występują jakiejkolwiek użytkowe poziomy wodonośne.

Analizowany teren znajduje się w obrębie rozległej, zajmującej tę część miasta Rybnik, równiny wodnolodowcowej. Równina ta jest w tej okolicy dość mocno pofałdowana, liczne są niewielkie dolinki, ale i niewielkie wyniesienia i wzgórza związane z różnymi formami powstałymi w okresie zlodowaceń, co powoduje znaczne urozmaicenie ukształtowania terenu. Całą północną część terenu zajmują rozległe nasypy i wkopy drogi Racibórz – Pszczyna, zaś część południowo-zachodnią wielometrowe nasypy składowiska skały płonnej oraz składowiska odpadów komunalnych. Powierzchniowa budowa geologiczna, jak i rzeźba terenu jest tu znacząco odkształcona. Na południe od ul. O. Kolberga znajduje się rozległe i wysokie składowisko odpadów powęglowych, którego wysokość sięga 330 m n.p.m. oraz składowisko odpadów komunalnych, gdzie rzędne wynoszą ok. 290 m n.p.m. Wysokości względne dochodzą tu do 60 metrów względem np. południowej części Lasu Maliga i rejonu ul. O. Kolberga. W przeszłości w podłożu składowiska znajdowało się wyrobisko piasków podsadzkowych oraz osadnik prawdopodobnie o głębokości do 15 metrów, które było zasypywane prawdopodobnie od połowy lat 80 zarówno odpadami komunalnymi, jak i skałą płoną. Analizowany teren użytkowany jest w bardzo różnorodny sposób, całą część południową zajmuje składowisko odpadów komunalnych oraz składowisko skały płonnej. Część północną zajmuje duży obiekt drogi regionalnej Racibórz-Pszczyna, zaś część północno-wschodnią Las Maliga. Część wschodnią zajmuje mozaika terenów rolnych, zadrzewień, zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej. Użytkowanie terenu wg mapy ewidencyjnej wskazano na mapie poniżej, ale w wielu miejscach wymaga ono aktualizacji. Należałoby zrewidować powierzchnie zajęte pod składowiska odpadów, drogi, ciek, wody powierzchniowe, a także grunty orne które nie pełnią już funkcji rolniczej, a od wielu lat są już zarośnięte zakrzaczeniami i zadrzewieniami. W podłożu analizowanego terenu znajdują się następujące złoża węgla kamiennego: „Jankowice” (ID Midas 360, część wschodnia terenu), „Chwałowice” (ID Midas 361, część zachodnia terenu), „Chwałowice 1” (ID Midas 17956, podłoże całego analizowanego terenu). Dla eksploatacji tych złóż utworzono obszary i tereny górnicze: „Chwałowice 1” (niemal cały analizowany teren za wyjątkiem części wschodniej), „Jankowice” i „Jankowice 1” (granice tych OG i TG pokrywają się, zajmują one część wschodnią analizowanego terenu). Prócz złóż węgla kamiennego znajduje się tu również złożo piasków podsadzkowych „Boguszowice” (ID Midas 235) oraz złożo piasków i żwirów „Boguszowice-K” (ID Midas 9733).

W północno-zachodniej części analizowanego terenu znajduje się Las Maliga. Las ten ma charakter gospodarczy i pozostaje w zarządzie Lasów Państwowych, jednak prezentuje on jednak miejscami podwyższoną wartość przyrodniczą, głównie ze względu na występującą tu większą ilość gatunków liściastych, a zwłaszcza buka, a także ciekawe ukształtowanie terenu, które dodaje temu terenowi znacznych walorów krajobrazowych, a także uniemożliwiło prowadzenie bardziej intensywnej gospodarki leśnej (np. w postaci rozległych monokultur sosnowych). Las Maliga znajduje się pod jurysdykcją Nadleśnictwa Rybnik, leśnictwa Chwałęcice, wydzielono tu oddziały leśne nr 2, 3, 4 i 5. Zgodnie z mapą urządzania lasu występują tu drzewostany dębowe w wieku 55 – 85 lat oraz dwie mniejsze powierzchnie z modrzewiem w wieku 30 lat. W lesie dominują zadrzewienia z dębem czerwonym, a także

z dębami szypułkowym i bezszypułkowym. Niezwykle ciekawym i wartościowym elementem lasu są fragmenty gdzie występują buki, niektóre starsze i o bardziej pokaźnych rozmiarach. W dwóch przypadkach zinwentaryzowano tu buki o rozmiarach, które z powodzeniem kwalifikują je do objęcia ochroną (patrz rozdział 2.9), ale drzew takich może być tu więcej, nie przeprowadzono tu bowiem szczegółowej inwentaryzacji przyrodniczej, nie to jest bowiem ideą opracowania ekofizjograficznego oraz dalej prognozy, zwłaszcza na tak dużym terenie. Nie mniej charakter tego lasu wskazuje, że ciekawych drzew o rozmiarach pomnikowych może być tu więcej, zwłaszcza dalej od głównych ścieżek. Niestety las mocno ucierpiał na skutek realizacji drogi Racibórz-Pszczyna, wycięto tu część wartościowych bukowych drzewostanów porastających fragment terenu o bardzo ciekawym, urozmaiconym ukształtowaniu, a sam las został rozcięty na dwa mniejsze fragmenty. Połączone są one tylko jednym niewielkim przepustem we wschodniej części terenu.

W części centralnej terenu zwarta powierzchnia Lasu Maliga przechodzi w trudną do jednoznacznego opisanie mozaikę terenów rolnych (często ugorowanych), niewielkich zadrzewień i nieużytków. W części centralnej znajduje się tu duży teren nieużytków, gdzie do niedawna funkcjonował nielegalny tor motokrosowy, powierzchnia terenu jest tu przekształcona zarówno ze względu na usypanie rozmaitych przeszkód dla motocykli, jak i ze względu na samą dewastację, której dokonują motokrosowcy. Na wschód od dawnego toru motokrosowego znajduje się niewielkie wzgórze (teren złoża „Boguszowice-K”) porośnięte lasem sosnowym. Pomiędzy wzgórzem a terenem dawnego toru motokrosowego znajduje się niewielka dolinka cieką, która została wykorzystana pod budowę ciągu kilku stawów, które obecnie nie są zagospodarowane, ale utrzymuje się tu woda. Teren niecek po stawach porastają trzcinowiska, roślinność szuwarowa oraz inicjalne zadrzewienia łąkowe, a także krzewy o charakterze inicjalnych łozowisk z wierzbą szarą *Salicetum pentandro-cinerae*. Jak wynika z archiwalnych map, Numerycznego Modelu Terenu oraz oględzin w terenie znajdowały się tu prawdopodobnie cztery stawy o łącznej powierzchni ok. 1,7 ha. Na południowy wschód od tego ciągu stawów znajduje się jeden większy staw, który jest stale napełniony wodą i pozostaje w użytkowaniu. Część wschodnią terenu, aż do ul. Ziemskiej zajmuje szeroka dolina Boguszowickiego Potoku, gdzie znajdują się dość duże powierzchnie ciągle użytkowanych gruntów ornych, łąk i pastwisk. Na południe od terenu stawu i na północ od terenu składowiska znajduje się rozległa powierzchnia nieużytków, które zarastają zadrzewieniami brzoźowymi i sosnowymi. W centralnej części terenu znajduje się składowisko mas ziemnych, prawdopodobnie były one tu zwożone nielegalnie. Na wschód tego terenu znajduje się rozproszona zabudowa jednorodzinna, gdzieśkolwiek pomiędzy zabudowaniami pozostały niewielkie powierzchnie uprawianych jeszcze gruntów ornych.

Południową część terenu zajmuje składowisko odpadów pogórnich i składowisko odpadów komunalnych. Składowisko skały płonnej wznosi się na ponad 60 metrów ponad naturalną powierzchnię terenu. Roztacza się stąd znakomity widok zarówno na bliską, jak i dalszą okolicę. Tereny zwałowisk cechują się zróżnicowanym stanem pokrycia roślinnością. Przeważnie obecnie są to tereny obsiane mieszkankami traw lub też porośnięte gatunkami ruderalnymi. Obecnie mniej jest już terenów całkowicie pozbawionych roślinności, choć

i takie miejsca się zdarzają. W obrębie składowiska odpadów komunalnych występuje prawie wyłącznie roślinność ruderalna, pozostałe tereny zajmują budynki i urządzenia składowiska, zwały odpadów czy innego typu infrastruktura ściśle związana z gospodarką odpadami. Na południe od ul. O. Kolberga i na wschód od składowiska znajdują się monotonne, niskowiekowe nasadzenia brzoź i sosen, są one pozbawione większej wartości przyrodniczej. Na południe od tego terenu znajduje się zbiornik wód dołowych, mający w dużej mierze charakter zbiornika technicznego.

Jak to opisano powyżej zagospodarowanie analizowanego terenu jest bardzo zróżnicowane od terenów mocno przekształconych składowisk odpadów, przez tereny o średnich walorach środowiska (grunty orne, zadrzewienia sosnowe i brzozowe) po tereny o podwyższonych walorach przyrodniczych jak dolina Boguszowickiego Potoku, Las Maliga czy pozostałości czterech stawów.

W myśl ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku na analizowanym obszarze nie zostały ustanowione formy ochrony przyrody, teren ten nie był również proponowany do objęcia ochroną. W Lesie Maliga znajdują się dwa drzewa z gatunku buk pospolity o rozmiarach kwalifikujących je do ochrony w formie pomników przyrody, obwody tych drzew to odpowiednio 556 cm (drzewo zrosnięte, 350 cm i 370 cm) i 423 cm. Jak to już opisano jak do tej pory nie wskazywano tu potencjalnych terenów do objęcia ochroną. Sprawa ta jest dyskusyjna, albowiem znajdujące się tu tereny Lasu Maliga, czterech dawnych stawów oraz dolina Boguszowickiego Potoku cechują się podwyższoną wartością przyrodniczą, ale nie na tyle dużą, by bezwarunkowo wskazywać je do ochrony. Jednocześnie spełniają one wymagania wskazane dla zespołu przyrodniczo-krajobrazowego czy użytku ekologicznego.

Na analizowanym terenie projekt planu nie wprowadza nowych terenów i sposobów zagospodarowania, które w sposób znaczący mogłyby pogorszyć jakość wód powierzchniowych na skutek kolizji z istniejącymi stawami czy ciekami, w sposób który powodowałby ich likwidację. Na terenach wskazanych do urbanizacji brak jest zbiorników wód powierzchniowych oraz cieków, dolinę Potoku Boguszowickiego oraz jego dolinki boczne wraz z ciągiem dawnych niewielkich stawów paciorkowych pozostawiono wolną od zabudowy. Niewątpliwie powstanie nowej zabudowy przemysłowej a także rozbudowa składowiska wpłynie na zwiększenie ilości odprowadzanych ścieków. Powstanie nowej zabudowy produkcyjno-usługowej niewątpliwie wpłynie na zwiększenie ilości odprowadzanych ścieków i to w sposób znaczący. Często będą one musiały być unieszkodliwiane w szczególny sposób, czego w żaden sposób nie można przewidzieć, nie są bowiem znane rodzaje przedsięwzięć, jakie będą tu mogły powstać, jednak będą one musiały być zawsze oparte na pozwoleniach i różnorodnych decyzjach. W projekcie planu wskazano szereg ustaleń dotyczących gospodarki wodno-ściekowej, jednak szczegółowe ustalenia będą każdorazowo musiały odnosić się do specyfiki przedsięwzięć. Podobnie i w przypadku poszerzania terenu składowiska odpadów będą musiały zostać uwzględnione wszelkie obowiązujące przepisy w dziedzinie lokalizowania składowisk. Istotne jest natomiast, że nie lokalizuje się składowiska w zupełnie nowym

miejscu, a jedynie poszerza składowisko już istniejące, co minimalizuje negatywne oddziaływania.

Na terenach już zurbanizowanych, a więc po południowej stronie ul. O. Kolberga wprowadzenie ustaleń planu nie spowoduje zmian stanu środowiska przyrodniczego, gdyż takowe występuje tu tylko w ograniczonym stopniu jako zieleń towarzysząca składowisku tj. trawniki, roślinność ruderalna, niewielkie kępy krzewów itp. Częste są tu powierzchnie zupełnie pozbawione roślinności. Na pozostałym terenie (na północ od ul. O. Kolberga), gdzie planuje się wprowadzenie zabudowy przemysłowo-usługowej oraz poszerzenie składowiska występują odłogowane grunty rolne o charakterze ruderalnym oraz zadrzewienia o podobnym charakterze. Wprowadzenie zabudowy w miejscach które przewiduje plan, a które na dzień dzisiejszy stanowią nieużytki porośnięte roślinnością ruderalną spowoduje zmianę w środowisku roślinnym wyrażającą się między innymi w zanikaniu roślinności naturalnej na rzecz gatunków obcych na terenach realizacji zabudowy. Niewielkie powierzchnie terenów rolnych (często od lat odłogowanych), mogą być zabudowane i przekształcone, roślinność i zwierzęta związane do tej pory z odłogowanymi gruntami rolnymi zostaną stąd wyparte. Na terenach już zurbanizowanych wprowadzenie ustaleń planu nie spowoduje zmian stanu środowiska przyrodniczego, gdyż takowe występuje tu tylko w ograniczonym stopniu. Natomiast cenniejsze pod względem przyrodniczym tereny, a więc Las Maliga, teren niewielkich dawnych stawów oraz dolinę Boguszwickiego Potoku pozostawiono wolną od zabudowy i nie przewiduje się dla nich zagrożenia.

Reasumując na terenach przewidzianych w planie do urbanizacji nie występują stanowiska roślin chronionych czy cenne siedliska przyrodnicze, a zmiana planu nie przyczyni się do pogorszenia stanu środowiska przyrodniczego.

Na analizowanym terenie nie występują żadne formy ochrony przyrody w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 1 - 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, nie przewiduje się więc zagrożenia dla tego elementów środowiska.

W opracowaniu ekofizjograficznym z 2022 r. wskazano na możliwość objęcia ochroną dwóch drzew jako pomników przyrody, terenu Lasu Maliga, czterech dawnych stawów oraz dolina Boguszwickiego Potoku. Cechują się one podwyższoną wartością przyrodniczą, ale nie na tyle dużą, by bezwarunkowo wskazywać je do ochrony. Jednocześnie spełniają one wymagania wskazane dla zespołu przyrodniczo-krajobrazowego czy użytku ekologicznego. Szerzej te kwestie omówiono w rozdziale 2.9, problematyka obejmowania ochroną poszczególnych terenów nie leży jednak w gestii projektu mpzp. Nie mniej wszystkie te wartościowe obiekty zostały uwzględnione w projekcie mpzp poprzez nie wskazywanie w ich obrębie możliwości jakiegokolwiek urbanizacji, w związku z czym nie przewiduje się dla nich zagrożenia.

Tereny przemysłowo-usługowe oraz teren poszerzenia składowiska znajdują się z dala od terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, co należy uznać za niezwykle pozytywne. Należy jednak zwrócić uwagę, że w ostatnich latach problem występowania odorów od składowiska jest coraz dotkliwszy, zwłaszcza w okresach gorącego, upalnego lata,

a z takimi mamy ostatnio dość często do czynienia. Związane to jest zarówno z sytuacją klimatyczną, jak i bardzo dużym przyrostem odpadów w ostatnich 10 – 15 latach, na co wpływ ma zmiana stylu konsumpcji i handlu (bardzo duża ilość opakowań, pojawienie się modelu zakupów w marketach, nadmierne zakupy i w rezultacie wyrzucanie jedzenia itp.). Sytuacja ta niestety dotyczy także i innych miejsc w Polsce, gdzie znajdują się składowiska odpadów (np. Zabrze) i nie jest tylko lokalnym problemem Rybnika. Minimalizacja negatywnych wpływów wymaga przeprowadzenia szczegółowych badań i analiz, które wykraczają poza formułę mpzp, niewątpliwie jednak będą musiały zostać przeprowadzone. Istotne dla analizowanego terenu jest, że tereny chronione akustycznie występują w pewnym oddaleniu od terenów gospodarowania odpadami. Od terenu z zabudową mieszkaniową położonego w części wschodniej odległość wynosi ok. 120 – 180 metrów, zaś w części południowej nawet 300 – 400 metrów. Tereny IO od terenów mieszkaniowych oddzielone są również pasami zadrzewień. W przypadku wystąpienia negatywnych oddziaływań inwestor będzie musiał każdorazowo wprowadzić odpowiednie zabezpieczenia. Do rodzajów zabezpieczeń należy np.: prowadzenie prac wyłącznie w określonych godzinach (np. poza godzinami nocnymi), zastosowanie ekranów akustycznych, prowadzenie prac w pomieszczeniach, odpowiednia lokalizacja emitorów hałasu. W przypadku zanieczyszczeń powietrza do rodzajów zabezpieczeń można zaliczyć np.: montaż właściwych, zgodnych z obowiązującymi normami urządzeń, montaż odciągów spalin, odpowiednia lokalizacja emitorów. W związku z charakterem poszczególnych terenów, oddaleniem od terenów chronionych oraz z ewentualną możliwością wprowadzenia zabezpieczeń, nie przewiduje się wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na analizowanych obszarach. Projekt planu nie wprowadza funkcji, które mogłyby potencjalnie transgranicznie oddziaływać na środowisko.

W projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zaproponowano szereg rozwiązań mających na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko.

Na etapie oceny projektu planu nie wprowadzono konkretnych rozwiązań mających na celu analizę skutków realizacji oraz częstotliwości jej przeprowadzania, nie ustalono również prac kompensacyjnych, gdyż ustawodawca nie przewiduje wprowadzenia takich rozwiązań w projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Projekt planu nie wprowadza funkcji, które mogłyby wpłynąć na cele, przedmiot ochrony oraz integralność jakiegokolwiek obszaru Natura 2000 w związku z czym nie ma potrzeby wprowadzenia rozwiązań alternatywnych.

11. LITERATURA

Absalon D., Jankowski A.T., Leśniok M., Mapa Hydrograficzna i Sozologiczna Polski w skali 1: 50000, ark. Rybnik, Gugik, Warszawa, 1995 r.;

Absalon D., Leśniok M., Przewodnik przyrodniczy po Rybniku, Infomax-Katowice, Rybnik, 1999 r.;

Centralna Baza Danych Geologicznych – strona internetowa PIG, <http://baza.pgi.gov.pl/>;

- Chmura A., Mapa hydrogeologiczna Polski w skali 1:50000, ark. Rybnik, PIG, Warszawa 1998 r.;
- Gałka M. i in., Mapa Geośrodowiskowa Polski, ark. Rybnik, PIG, Warszawa, 2004 r.;
- Informacja o stanie środowiska 2008, WIOŚ Katowice, 2009 r.;
- Infogeoskarb – strona internetowa PIG, <http://baza.pgi.gov.pl/>;
- Kondracki J., Geografia regionalna Polski. PWN, Warszawa 2001 r.;
- Kotlicki G. i S., Mapa geologiczna Polski w skali 1:200000, ark. Gliwice, WG, Warszawa, 1979 r.;
- Kotlicka G., Wagner J., Mapa Hydrogeologiczna Polski w skali 1:200000, ark. Gliwice, WG, Warszawa, 1986 r.;
- Lipiński A. „Planowanie przestrzenne a wydobywanie kopalin” w „Aktualne problemy ochrony środowiska 2008” red G. Dobrowolski, Ecausa, 2008 r.;
- Matuszkiewicz W. [red], Potencjalna roślinność naturalna Polski – Mapa przeglądowa 1:300000 ark. 11, PAN, Warszawa, 1995 r.;
- Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe sporządzone na potrzeby projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Rybnik, Biuro Rozwoju Regionu Spółka z o.o., Katowice, 2014 r.;
- Pismo PGG Oddział KWK Row z dnia 25 lipca 2022 r. znak 71/MGM-C/WW/44/24509/22
- Sarnacka Z., Szczegółowa mapa geologiczna Polski w skali 1:50000, ark. Rybnik, PIG, Warszawa 1959 r.;
- Skrzypczyk L. [red], 2003: Mapa wstępnej waloryzacji Głównych Zbiorników Wód Podziemnych 1:800000, PIG, Warszawa;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Rybnika przyjętego Uchwałą Nr 370/XXIII/2016 Rady Miasta Rybnika z dnia 30 czerwca 2016 r.;
- Waloryzacja przyrodnicza miasta Rybnika, Aleko, Katowice, listopad 1997 r.;

12. DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

Fot. 1 Widok na składowisko odpadów ze składowiska skały płonnej w kierunku północnym

Fot. 3 Widok na składowisko odpadów ze składowiska skały płonnej w kierunku północnym

Fot. 2 Widok na składowisko odpadów ze składowiska skały płonnej w kierunku północno-wschodnim

Fot. 4 Brama wjazdowa na teren składowiska od strony ul. O. Kolberga

Fot. 5 Składowisko skały płonnej w południowo-zachodniej części terenu

Fot. 6 Widok na Las Maliga ze szczytu składowiska

Fot. 7 Daleki widok na Elektrownię Rybnik, Bazylikę pw. Św. Antoniego i centrum miasta

Fot. 8 Widok na osadnik wód dołowych w południowo-wschodniej części miasta

Fot. 9 Osadnik wód dołowych, widok w kierunku północnym

Fot. 10 Osadnik wód dołowych, widok w kierunku północno-wschodnim

Fot. 11 Osadnik wód dołowych, widok w kierunku południowo-wschodnim

Fot. 12 Widok na składowisko po północnej stronie ul. O. Kolberga

Fot. 13

Fot. 14 Nielegalne wyrobisko piasku w obrębie złoża „Boguszowice-K”

Fot. 15 Ul. Tkoczów, zachodnia granica opracowania, widok w kierunku północnym

Fot. 16 Ul. Tkoczów, zachodnia granica opracowania, widok w kierunku południowym

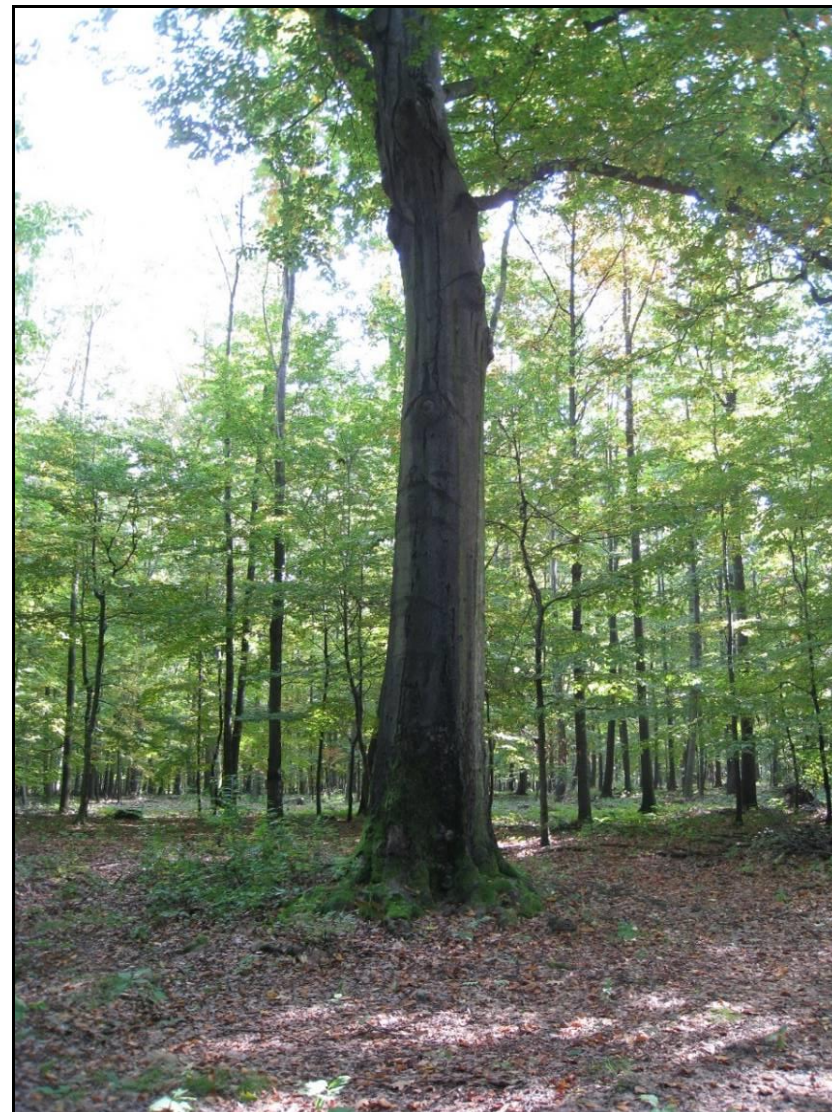

Fot. 17 Las Maliga

Fot. 18 Ścieżka w Lesie Maliga

Fot. 19 Jeden z buków o rozmiarach pomnikowych w Lesie Maliga (położony bliżej ul. Tkoczów)

Fot. 20 Drugi z buków o rozmiarach pomnikowych w Lesie Maliga (położony przy dawnym czerwonym szlaku)

Fot. 20 Teren na północ od ul. Kolberga przewidziany pod przemysł 1PU

Fot. 22 Nielegalne składowisko odpadów na północ od ul. Kolberga

Fot. 23 Teren nieużytków przy Lesie Maliga, planowany teren 1PU

Fot. 21 Mozaika terenów rolnych i leśnych w centralnej części terenu

Fot. 22 Jak powyżej

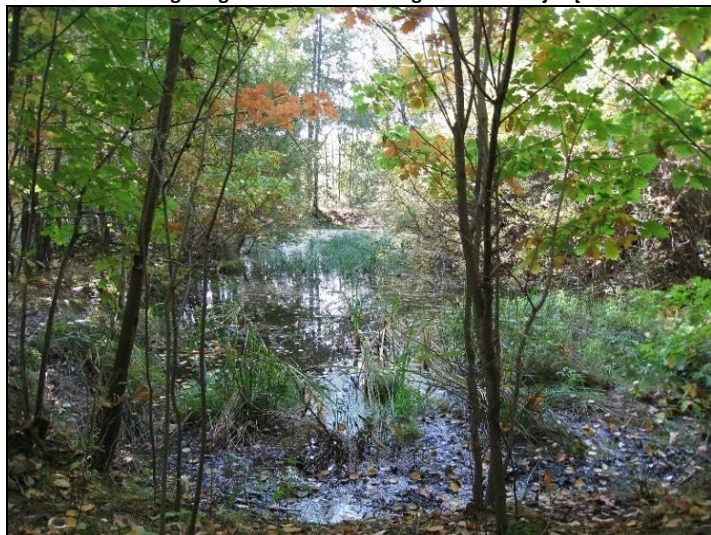

Fot. 23 Jak powyżej

Fot. 24 Teren nielegalnego toru motokrosowego w centralnej części terenu

Fot. 25 Jeden z nieużytkowanych stawów w północno-wschodniej części terenu

Fot. 26 Jak powyżej

Fot. 27 Staw w dolinie Boguszowickiego Potoku, na zachód od ul. Ziemskiej

Fot. 28 Jak powyżej

Fot. 29 Most nad ul. Ziemską i Boguszowickim Potokiem

Fot. 30 Widok na dolinę Boguszowickiego Potoku w kierunku północnym

Fot. 31 Widok na dolinę Boguszowickiego Potoku w kierunku zachodnim

Fot. 32 Koryto Boguszowickiego Potoku, piękny soliter – olcha czarna rosnąca tuż przy korycie

Fot. 33 Dopływ Boguszowickiego Potoku, widok w kierunku ul. Ziemskiej

Fot. 34 Dopływ Boguszowickiego Potoku, widok w kierunku ul. O. Kolberga

Fot. 35 Dopływ Boguszowickiego Potoku w rejonie ul. O. Kolberga

Fot. 36 Trudno dostępne przejście pod obwodnicą, tu niestety kieruje czerwony szlak

Fot. 37 Droga Racibórz – Pszczyna, widok w kierunku zachodnim

Fot. 38 Droga Racibórz – Pszczyna, widok w kierunku wschodnim

Fot. 39 Rozproszona zabudowa jednorodzinna w części wschodniej terenu

--- Granica miasta Rybnik

--- Granice terenu objętego mpzp

Tereny z możliwością urbanizacji:

MNW – tereny zabudowy mieszkaniowej
jednorodzinnej wolnostojącej

P-IO – teren produkcji lub gospodarowania odpadami

IO – tereny gospodarowania odpadami

Projekt planu nie wskazuje żadnych nowych dróg

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO MPZP DLA CZĘŚCI MIASTA RYBNIKA
OBJĘMUJĄCEJ OBSZAR W REJONIE ULICY OSKARA KOLBERGA (MPZP 67)

NAZWA MAPY

**WSKAZANIE TERENÓW
Z MOŻLIWOŚCIĄ URBANIZACJI**

NR MAPY

1

KWIECIEŃ 2023

SKALA 1:6000

GEOLOGIC

44-203 RYBNIK UL. STRZELECKA 78
E-MAIL : GEOLOGIC1@WP.PL